

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

MARQUIS DE

SADE

KADERCİLİK

Florville ile Courval ya da
KADERCİLİK

Florville ile Courval ya da KADERCİLİK
MARQUIS DE SADE

Öykü
92 sayfa

Türkçesi: Ayça Günay

KAFEKÜLTÜR Yayıncılık ® 2014, Zeplin
www.kafekitap.com
editor@kafekitap.com

KAFEKÜLTÜR Yayıncılık
İslambey Cd. 44/13 34050 Eyüp İstanbul
0212 615 22 99

ISBN: 978-605-143-126-0

Baskı: Net Kırtasiye Tan. ve Matbaa San. Tic. Ltd. Şti.
Taksim Cd. Yoğurtçu Faik Sk. No 3
Taksim Beyoğlu İstanbul

Florville ile Courval ya da
KADERCİLİK

MARQUIS DE SADE

Türkçesi: Ayça Günay

Donatien Alphonse François le Marquis de Sade (d. 2 Haziran 1740 - ö. 2 Aralık 1814), Fransız aristokrat ve felsefe yazarı. Erotik edebiyatın önemli yazarlarından, genellikle sert pornografik yazılar yazardı.

Yaklaşık 29 yılını hapisanede, 13 yılını akıl hastanesinde geçirmiştir ve en önemli eseri *Sodom'un 120 Günü*'nü hapisanede yazmıştır. Bir diğer önemli eseri de *Justine*'dir. Sadizm'in kökeninin onun yazdıklarına dayandığı bilinir. Yazılarında ahlakı, yasayı, dini öğeleri dikkate almadan aşırı özgürlüğü (hatta ahlaksızlığı) ve en iyinin zevk olduğunu savunuyordu. Sade, 32 yıl farklı hapisanelerde ve akıl hastanesinde hapsedildi; onbir yıl Paris'te (on yılı Bastille'de geçti), bir ay Conciergerie'de, iki yıl kalede, bir yıl Madelonnettes'de, üç yıl Bicêtre'de, bir yıl Sainte-Pélagie'de ve 13 yıl Charenton akıl hastanesinde. Yazılarının çoğunu tutuklu olduğu dönemde yazdı. "Sadizm" kavramı adından türetilmiştir.

Sade kitaplarında kişilerarası ilişkilerde insanın insansal yanı bir kez yitirildiğinde, neler olabileceğinin bilgisini verir. Kişilerarası ilişkilerde insanın sahip olduğu onur bir yana bırakıldığında, ortaya çıkan yeni ilke kendi yararını koruma sonuna kadar götürülecek olursa; zorunlu olarak "sadizm"e varılır. Yani insandaki insansal olan tek şey doğaysa, doğrudan doğa nedenselliği insan türünün yapıp etmelerini belirliyorsa, insan olmak cani olmayı da beraberinde doğal olarak taşır. Eserlerinde ahlaksal eylemin belirleyicisi olarak etik değerler değil de, içgüdüler ya da "koşullu buyruklar" eylemin "ilkesi" yapılırsa neler olacağını anlatır.

Bay Courval, elli beş yaşına basmak üzereydi, genç görümlü ve iyi giyimliydi, yirmi yıl daha ömrü olacağına bahse bile girebilirdi. Aralarında ciddi anlaşmazlıklar yaşadığı ilk karısı, onu uzun zaman önce terk ettiğinden beri, ki kendini şehvete, ahlaksızlığa atmıştı bu kadın, su götürmez bir şekilde karısının mezara gittiğini hesaba katarsak, bir kere daha birine bağlanma hayaline kaptırmıştı kendini. Hayalindeki bu kadın, karakterinin zarafeti ve ahlakının mükemmelliğiyle duyarlı olmalı ve ona geçmişindeki bedbaht hayatını unutturabilmeliydi.

Karısında olduğu gibi, çocukları konusunda da bahtsızdı Bay Courval, iki çocuğu olmuştu yalnızca: Çok genç yaşında kaybettiği kızı ve 15 yaşında iken onu tıpkı karısının yaptığı gibi terk eden oğlu. Oğlu da annesininki gibi ahlaksızlık ve şehvet düşkünlüğü sebebiyle onu terk etmişti. Hiçbir şeyin onu bu canavara bağlayamayacağına inanarak, oğlunu mirasından mahrum etmeyi göze alacak ve sahip olduklarını vasiyetle yeni evleneceği karısından olacak çocuklarına bırakacaktı. 15 bin frank

civarında bir yıllık geliri vardı, vaktiyle birkaç işte görev yapmıştı, biriktirdiği para emeğinin meyvesiydi ve parasını değer verdiği, saygı duyduğu bir iki dostuyla yiyor, bu geliri sayesinde saygın bir tutumla geçimini sürdürüyordu. Arkadaşları onu bazen Saint-Marc sokağında bulunan sevimli bir daire tuttuğu Paris'te görür, sıklıkla da Nemours yakınlarında küçük, hoş bir arazide rastlardı ona, Courval yılın üçte ikisini bu arazide geçirirdi.

Bu namuslu adam, arkadaşlarına planından bahsetti ve onlardan onay alınca, bilgi vermeleri için çok ısrar etti, yalvar yakar oldu. Ve hepsi de 30-35 yaşlarında, hiç evlenmemiş ya da dul, arzularını yerine getirebileceği bir kadının varlığını öğrendiler.

İki gün sonra eski iş arkadaşlarından biri Courval'e gelip tam da aradığı kadını bulmuş olabileceklerini söyledi.

- Size sunduğum kız, dedi arkadaşı, onda tuhaf iki şey var, size onları söylemekle başlayacağım işe, ki sonrasında sahip olduğu iyi özelliklerinden bahsederek sizi teskin edebileyim. Anne babasının hayatta olmadığından kesinlikle eminim, ama kimse nerede olduklarını ya da onları ne zaman kaybettiğini bilmiyor. Bildiğimiz tek şey, diye devam etti çöpçatan arkadaşı, Bay Saint-Prât adında bir beyin kuzini olduğu. Ona eğitimini veren saygın ve

hatırı sayılır bir adam bu, kıza değer veriyor ve size memnuniyetle kızın hak ettiği övgüyü büyük bir coşkuyla ifade edecektir. Bu kızın ailesinden kalan bir mirası yok, ancak Bay Saint-Prât ona yıllık 4 bin frank kadar para veriyor. Çok küçükken buraya getirilmiş ve o da bütün gençliğini bu evde geçirmiş. İlk kusurunu anlattığım yeter, ikincisine geçelim haydi: 16 yaşında iken bir entrika ve ilişkisi olmuş, o ilişkisinden olan çocuğu artık yaşamıyor. Çocuğun babasını tekrar görememiş, işte bunlar onun kötü yaşanmışlıkları. Biraz da iyi özelliklerine geçelim.

Matmazel Florville otuz altı yaşında, fakat henüz yirmi sekizindeymiş gibi gösteriyor, onunkinden daha tatlı ve ilginç bir surat hayal etmek zor olur; tavırları yumuşak ve nazık, cildi zambak beyazlığında ve uzun, kestane rengi saçları neredeyse ayaklarına kadar iniyor. Onun taze ve çekici ağzı baharda açan gül gibi adeta. Çok uzun boylu olmasına karşın harikulade bir endamı var, hareketlerindeki nezaket ve sevimlilik boyunun uzun oluşunu telafi ediyor, aksi halde yüzüne çok katı bir hava gelebilirdi. Kolları, boynu ve bacakları, hepsi de biçimli ve öyle bir güzelliği var ki, uzunca bir süre onu yaşlandırmayacak bu güzellik. Davranışlarına nazaran, aşırı düzenli oluşu sizin hoşunuza gitmeyebilir belki, hiçbir sosyal aktiviteye katıl-

maz, gözlerden ırak, münzevi bir hayat sürüyor. Oldukça dindar biri ve yaşadığı manastırdaki tüm görevlerini itinayla yerine getiriyor. Çevresindeki herkesi dindar özellikleriyle terbiye ediyor, aynı zamanda onu gören herkesin zihninin çekiciliği ve karakterinin tatlılığıyla aklını başından alıyor. Kısacası, o, yeryüzündeki bir melek, Tanrı tarafından geç yaşınızda mutlu olabilmeniz için size gönderilmiş...

Böylesine bir tanımlama Bay Courval'in çok hoşuna gitmişti ki hevesle ve büyük bir sabırsızlıkla arkadaşına onu görebilmesi için yalvarıp yakardı.

- Onun kökeniyle ilgilenmiyorum, dedi. Kanı temiz aktığı sürece kimden ona aktarılmış, ne fark eder ki? Ve on altı yaşındaki macerasına gelince, bu da beni dehşete düşürmüyor, o hatalarını uzun yıllar boyu sergilediği erdemli davranışlarıyla telafi etti sonuçta. Benim tek endişe duyduğum şey, bir dul ile evlenecek olmam, çünkü otuz-otuz beş yaşları arasında bir kadını almaya karar vermiştim. İffetli olmak konusunda delicesine ayak diremesi bana zorluk çıkarabilir. Teklifinde hiçbir şey beni hoşnutsuz etmedi, dolayısıyla size, onu görmek konusunda ısrarla baskı uygulamaktan gayri bir şey yapamam.

Bay Courval'in arkadaşı, onun bu arzusunu tasdik etti ve üç gün sonra, arkadaşını akşam yemeğine

davet etti, daha önce bahsettiği kızı da çağırarak. O çekici kızı görür görmez büyüüne kapılmamak gerçekten zordu. Kendisinde, Minerva'nın tüm özellikleri mevcuttu, Aşk'ın içine gizlenmiş haldeydi.

Kız, o gün orada ne için toplanıldığını öğrendiğinden beri her zamankinden daha da içe kapanık, ihtiyatlı olmuştu. Edebini, ağırbaşlılığını ve asaletini göstermesi, fiziksel çekiciliği, kibar karakteri ve zekâsıyla ve de ince işlenmiş zihniyle birleşince bizim Courval o kadar mest oldu ki arkadaşına sonuca varırken acele etmesi için adeta yalvardı.

Birbirlerini birkaç defa daha gördüler, arkadaşının evinde, kendi evinde ve Bay Saint-Prât'nın oturduğu evde. En sonunda, Courval'in hevesli üstelmelerine cevaben, adama, hiçbir şeyin, ona bağışlamak istediği onur kadar hoşuna gitmeyeceğini, lakin vicdanının, hayatında değişiklikler yapmaya meyilli olana kadar bu teklifi kabul etmesine izin vermeyeceğini ifade etti.

- Size her şeyi anlatmadım bayım, dedi kız ona ve hakkımda daha fazla bilgi sahibi olmadan sizin olmaya rıza göstermem mümkün değil. Bana verdiğiniz değer, kaybetmeyi göze alamayacağım kadar önemli benim için ve bu saygınıza layık değilim, hakkımda kurduğunuz hayallerinizden menfaat sağlamazsam eğer, saygınızı hak ediyor

muyum etmiyor muyum diye yargılamazsanız karınız olmayı kabul ederdim.

Bay Courval, onunla ilgili her şeyi bildiği hususunda teminat verdi ve ondan çok kendisinin layık olabilme konusunda kuruntuları olması gerektiğini ve eğer Florville'i mesut edebilecek kadar talihli olursa, kızın kafasını hiçbir üzüntüyle yormasına gerek kalmayacağını söyledi. Ama kız direndi; en ince ayrıntısına kadar başına gelenleri anlatmadığı sürece hiçbir şey yapmaya razı olmayacağını vurguladı. Adam kabul etti, kızıdan elde edebilecekleri, Nemours yakınlarında bir yere yerleşmek, düğün hazırlıklarını adamın dilediği şekilde uygulamak ve kızın bütün hikâyesini dinledikten sonraki gün karısı olacağıydı.

- Ama bayım, dedi o zarif kız, bütün bu hazırlıklar boşa gidecekse, neden yapıyoruz öyleyse? Ya sizin için hiçbir şey ifade etmediğime ikna edersem sizi?

- Bunu bana asla kanıtlayamazsınız, hanımefendi, diye yanıtladı namuslu Courval. Bunu kanıtlamanız için meydan okurum size. Bırakın gidelim, size yalvarırım, planlarıma karşı gelmeyin.

Adamın fikrini değiştirmek imkânsızdı artık. Her şey ayarlandı ve adamın malikanesine gittiler. Nasıl oldu da yalnız kaldılar, Matmazel Florville talep etti bunu: Söylemek üzere olduğu şeylerin hiçbirini onunla evlenmek isteyen adamın haricinde

kimseye ifşa edilmeyecekti, bu sebeple başkalarını içeri almadılar, oraya vardıklarının ertesi günü bu güzel ve ilginç kız, Courval'den anlatacaklarını dinlemesini rica etti ve şu cümlelerle hayatındaki olayları anlatmaya başladı:

Matmazel Florville'in Öyküsü

Bana bakışlarınızın arkasındaki niyet bayım, ben de kısa sürede pişman olacağınız hissini mecburi kılıyor. Bay Saint- Prât'yı gördünüz, size, onunla akrabalık bağım olduğu söylendi, o da size bizzat akrabalık ilişkimizin bahsini etti ve yine de bu noktada adamakıllı yanıldınız. Ailem bana yabancı, hiçbir zaman kimden doğduğumu biliyor olmanın memnuniyetini yaşamadım. Dünyaya geldikten yalnızca birkaç gün sonra, yeşil ipekli kumaştan yapılma bir barsölonet içinde, Bay Saint-Prât'nın kapısının önünde, beşiğimin cibinliğine iştirilmiş kimden geldiği belirtilmeyen bir mektup ile birlikte bulundum, mektupta sadece şöyle yazıyordu:

"On yıllık evliliğiniz boyunca hiç çocuğunuz olmadı ve her gün evlat sahip olmayı ister durursunuz, bu bebeği evlatlık edinin, kanı asıldır, namuslu bir evliliğin meyvesidir, çapkınlığın değil. Saygın bir aileden geliyor bu bebek. Eğer hoşunuza gitmezse, onu kimsesiz çocuklar yurduna bırakabi-

lirsiniz. Hiçbir yere sorup soruşturmayın, zira kimse size yardımcı olamayacaktır. Anlattığımdan daha fazla bilgi edinmeniz imkânsız."

Bu emanet edildiğim insanlar beni derhal yanlarına kabul ettiler, beni yetiştirdiler ve mümkün olan tüm özeni gösterdiler, her şeyimi onlara borçlu olduğumu rahatlıkla söyleyebilirim. Hiçbir yerde adım belirtilmediği için de Bayan Saint-Prât bana Florville ismini vermekten son derece hoşnuttu.

Koruyucu annemin ölümünü görmenin üzüntüsünü tattığımda henüz on beş yaşındaydım. Onu kaybettiğimde yaşadığım kederi hiçbir şey ifade edemez. Son yıllarda onun gözünde çok değerli hale gelmiştim. Ölümünden hemen önce kocasına bana yıllık dört bin franklık bir gelir tahsis etmesi ve beni asla terk etmemesi için yalvardı. Bay Saint-Prât bu iki ricayı da onayladı. O, beni karısının kuzini hakkında bilgilendirecek ve şimdi sizin de gördüğünüz üzere evlilik sözleşmesi yazacak kadar kibar ve cömert bir insandır. Mamafih, o bundan böyle onun evinde kalamayacağımı açıkça belli etti:

- Artık dulum ve hâlâ gencim, dedi bu erdemli adam bana. Eğer bu çatı altında ikimiz birlikte kalmaya devam edersek, insanlarda hiç de layık olmadığımız birtakım şüpheler uyandıracaktır. Oysa senin bahtiyar olman ve namusun benim

için çok değerli, bunların ikisini de tehlikeye atmak istemem. Ayrılmamız gerekiyor Florville, lakin ben hayatta olduğum müddetçe sizi asla terk etmeyeceğim ve ailemden çıkmanızı bile istemem. Nancy’de dul bir kız kardeşim var, sizi oraya göndereceğim, inanın onun arkadaşlığı da benimki gibi samimidir. Oradayken bile hep gözetimimde olacaksınız, size göz kulak olmaya devam edeceğim, tabiri caizse, eğitiminizi tamamlamanız ve hayatınızı kurmanız için gereken tüm ilgi alakayı göstereceğim.

Bu haberleri duyunca gözlerimden yaşlar süzüldü ve bu haberle birlikte hayırsever bakıcı annemin ölümünden duyduğum keder katlanarak arttı. Ancak, Bay Saint-Prât’nın bu geçerli akıl yürütmesine ikna olmuş olarak, tavsiyelerini izlemeye karar verdim. Tavsiye edildiğim ve beni, birlikte yaşamak mecburiyetinde olduğum Bay Saint-Prât’nın kız kardeşi Bayan Verquin’in eline teslim eden memleketten bir hanımın idaresi altında Lorraine’e gitmek için yola çıktım.

Bayan Verquin’in yaşadığı ev, Bay Saint-Prât’ninkinden son derece farklıydı. Onda terbiye, edep, din ve gelenek göreneklerin hüküm sürdüğünü görürken, kız kardeşinde havailik, tadılan türlü çeşitte zevkler ve bağımsızlık hususları göklerle çıkarılıyordu.

Bayan Verquin, beni daha oraya yerleştiğim ilk günlerden itibaren, namusluluk taslayan havalarımın onda can sıkıntısı yarattığı konusunda uyardı, Paris'ten gelen birinin böylesine ucube davranışları erdemli davranmak için içine girdiği şu gülünç kasılmaları rezaletmiş ve eğer gerçekten onunla beraber yaşamak istiyorsam, farklı bir yaşayış şeklini kabul etmeliymişim. Bu başlangıç beni paniğe sürükledi. Sizi, olduğumdan daha iyi göstermeye çalışmayacağım bayım, ancak gelenek-göreneklerle ve de din ile çelişen b t  n davranışlar bende hayatım boyunca büyük hoşnutsuzluk yaratmıştır, erdemle çelişen herhangi bir şeye şiddetle karşı çıktım hep ve kendime rağmen içine zorla çekildiğim o günahlar bende pek çok vicdan azabına sebebiyet verdi, eğer beni hayatın içine geri getirirseniz, beni iş görmem için almayacağınızı itiraf etmeliyim. Bu dünyada, böyle bir hayatta yaşamak için yaratılmadım ben, beni utangaç, yabani ve asık suratlı yapıyor burası; inzivaya çekilmem, halet-i ruhiyem ve meyil ettiği şeyler için en uygun adım olacaktır.

Böylesi düşünceler, ki hâlâ kötü geliyor, o kadar erken yaştaki biri için olgun değildi henüz; beni ne Bayan Verquin'in kötü tavsiyelerinden ne de ayartmalarının beni içine soktuğu türlü musibetlerden koruyabildiler, değişmez misafir grubu ve

heyecanlı zevkler tarafından kuşatılmışım, diğerlerinin lakırdıları ve dedikoduları... bütün bunlar kötü yola sapmam için liderlik ediyordu. Bana güzel bir kız olduğumu söylediler ve kendi adıma ne yazık ki, bu dediklerine inanma cüretinde bulundum.

Normandiya alayının garnizonu o dönemlerde Nancy’de bulunuyordu. Bayan Verquin’in evi de bu subayların buluşma yeri idi. Bütün genç hanımlar da orada bulunurdu ve orada bütün şehvet dolu entrikalar başlar, bozulur ve yeniden bir araya gelirdi.

Bay Saint-Prât’nın, kız kardeşinin idaresinde olan her konuyu bilmesi ihtimal dışıydı. Ahlakının ağırbaşlılığıyla, beni ona göndermeye nasıl razı olabilirdi, eğer o kadının gerçek yüzünü bilseydi? Bu düşünce beni zaptetti ve ona yakınmamın önüne geçti. Ve eğer her şeyi itiraf etmem gerekiyorsa, ondan ufacık bir şikâyetle bile bulunmak istemezdim. Soluduğum bu iffetsiz hava, artık ruhumu kirletmeye, kalbimi çamura bulamaya başlamıştı ve tıpkı Calypso Adası’ndaki Telemak gibi, Mentor’un tavsiyelerinin dinlemiş olabiliyordim.

Günlerden bir gün, beni baştan çıkarmaya çalışan küstah ve arsız Verquin, bana Lorraine’e temiz bir

kalp ile gelip gelmediğimi ve Paris'te, ardımda bir âşık bırakıp bırakmadığımı sual etti.

- Size yazıklar olsun hanımefendi, dedim ona, benden şüphelendiğiniz bu zaafların düşüncesini bile kafamda kurmamıştım ben ve pekala kardeşiniz de benim tutumum hakkında size aydınlatabilir.

- Zaaflar mı? diye sözümü kesti, eğer varsa, bu senin yaşında biri için oldukça masumca. Umarım telafi edersin.

- Ah, hanımefendi, bu lafları saygıdeğer bir hanımdan da mı işitecektim?

- Saygıdeğer? Seni temin ederim, kesinlikle değilim tatlım, saygı bende bütün duygular arasında en az kaygı doğuran, en az umursadığım duygudur, ilham almak istediğim tek şey ise aşktır... Ama saygı! Bu duygu benim yaşıma göre değil henüz. Beni örnek al tatlım, o zaman bahtiyar olacaksın. Yeri gelmişken, dedi bu büyüleyici güzellikteki kadın ve bana sıklıkla evine gelen on yedi yaşındaki genç subaydan bahsetti.

- Sizi tamamen örnek alamam, hanımefendi, diye yanıtladım, sizi temin ederim ki bütün hareketleriniz aynı aldırışsızlıkla bakıyorum.

- Ama işte bunu yapmaman gerekiyor, sevgili kızım; istiyorum ki bundan böyle kalbini kazandığımız erkekleri paylaşalım. Senneval'e sahip olma-

lısın, o benim eserim, onu şekillendirme zahmetine bizzat ben katlandım ve sana âşık, onu elde etmen icap eder.

- Ah, hanımefendi, rica ediyorum daha fazla ısrar edip üzerime gelmeyin, gerçek şu ki, ben hiç kimse ile ilgilenmiyorum!

- Yapmalısın, şimdiden albay ile gerekli düzenlemeleri yaptık, şimdiki âşığımla yani, gördüğün üzere.

- Size yalvarırım kendi seçimlerimi yapabilmem için beni rahat bırakın! Sizin değer verdiğiniz ve her şeyden üstün gördüğünüz zevk-ü sefalara karşı meyilli değilim.

- Ah! Ama bu değişecek. Gün gelecek, sen de en az benim onlardan hoşlandığım kadar hoşlanacaksın. Henüz tanımadığın birine sevgi göstermek kolay değildir, lakin, âşık olunmak için yapılmış birini reddetmek kabul edilemez. Uzun lafın kısıası, bütün düzenlemeler çoktan planlandı; Senneval bu akşam size olan aşkını ilan edecek, küçük hanım, bundan haz duymadan evvel onu çok fazla bekletmek istemezsiniz herhalde, öbür türlü size kızaçağım, gerçekten.

Saat beşte misafir grubu toplandı, hava çok sıcak olduğundan kâğıt oyunları dışarıya, koruluğun içine hazırlanmıştı. Bu şehvet için tertiplenen organizasyon öyle başarılı hazırlanmıştı ki onca in-

sanın arasında tek kâğıt oyunu oynamayan Senneval ile bendim. Hal böyle olunca da birbirimizle konuşmak mecburiyetinde kalmıştık.

Olayı ört bas etmek işe yaramazdı, ki kısa bir süre sonra bu çekici ve nükteli genç adam bana olan aşkını itiraf edecekti, bu sebeple zapt edilemez şekilde kendimi ona çekilmiş hissettim. Daha sonrasında o çekimi anlamaya çalıştığımda onun hakkındaki her şeyin belli belirsiz olduğunu keşfettim. Bana, sıradan bir hissin sonucundaki etki gibi gelmedi bu: sanki onun karakteristik özellikleri benden gözlerimin önünde bir perde ile saklanmıştı. Öte yandan, tam da o sırada, yüreğim ona doğru kaydığı an, mağlup edilemez bir güç onu geri çekiyor gibiydi, o hengâmede, o anlaşılamaz gidip gelen düşüncelerde, Senneval'i sevmeye hakkım var mıydı, yoksa ondan ilelebet kaçmalı mıydım, karar veremiyordum.

Bana olan aşkını itiraf etmek için yeterli zaman vermişti, yazık, çok fazla vermişti! Onun olmaya hevesli görünmek için yeteri kadar zamanım olmuştu. Heyecanımı fırsat bilip kullanarak, duygularımı kabul etmemi istedi benden. Onun, hoşuma gitmemekten çok uzak olduğunu söyleyemeyecek kadar güçsüzdüm ve üç günün sonunda zaferinin tadını çıkarmasına fırsat verdiğimden yeteri kadar günahkârdım.

Erdem hakkındaki parlak başarılarından duyduğu ahlaksızlığın şeytanca sevinci gerçekten hayret uyandırıcıydı. Bayan Verquin, kendisinin benim için hazırladığı bu namussuz tuzağa düştüğümü öğrendiğinde kendinden geçmişti. Benimle eğlendi, güldü bana, sonra da yapmış olduğum şeyin dünyadaki en basit, en mantıklı davranış olduğunu temin etti ve eğer istersem aşığımı her gece istediğim gibi Verquin'in evine getirebilirmişim korkmadan, hiçbir şey görmeyecekmiş. Böyle önemsiz şeylerle ilgilenemeyecek kadar meşgul imiş, bununla beraber erdemli hareketlerime tap-tığını çünkü büyük ihtimalle kendimi, yakın zamanda seçtiğim aşığım ile sınırlayacakmışım, bu arada kendisi de iffetimden ve kendimi korumaya alışımından mahrum kalacak, üç kişiyle birden başa çıkmaya uğraşacaktı. Bu düzensizliğin, karışıklığın tiksinc olduğunu, ki içinde ne bir nezaket ne de duygu barındıran ve cinsiyetimizi hayvan türleri arasında en aşağılık konuma getirip gözden düşüren karışıklıklardı bunlar, söyleme hürriyetinde bulunmak istediğimde birden Bayan Verquin bir kahkaha kopardı.

- Kahraman Galyalı, dedi bana, sana bayılıyorum ve seni suçlamıyorum. Çok iyi biliyorum ki senin yaşında hisler ve nezaket, uğruna hazların feda edildiği tanrılar haline geliyor. Benim yaşında ise

durum farklı: tamamen bu hayaletlerin yanılgısından kurtardım kendimi, içlerinden biri ona daha az güç veriyor; cinsel hazla daha gerçekçi ve seni coşkuyla dolduracak aptalca hayallere tercih ediliyor. Bize sadık olmayan adamlara karşı neden sadakat duyalım ki? Daha kolay aldanır olmadan da zayıf olmak yetmiyor mu? Bu aksiyonlarla ilgili olarak bir kadının vicdan azabı çekmesi çok aptalca... İnan bana, sevgili kızım, yaşı ve caziben sana imkân tanıyorken zevklerini değiştir ve şu saçma sadakatin ile imanından vazgeç. Kendinden son derece az memnun olman ve asla başkalarını etkileyemeyecek olman kasvetli ve pek itici erdemler.

Bu sözler bende ürperti uyandırdı, lakin artık onlara karşı gelmeye hâkim olmadığının da bilincindeydim. Bu ahlaksız kadının el birliğiyle işlediği suçlar, benim için önemli hale gelmişti artık ve ona saygı duymalıyım. Bu, ahlaksızlığın ölümcül zararlarından bir tanesi: şehvete kendimizi olduğu gibi bırakırsak, aksi takdirde küçümseneceğimiz şekilde bağımlık yapıyor, onun kölesi oluyoruz. Böylece Bayan Verquin'in bana hoş görünmeye çalışmasına müsamaha gösterdim. Her gece, Senneval, bana beslediği aşkı kanıtlıyordu, ben de sonraki altı ay boyunca tutkulu telaş ve sarhoş-

luk içindeydim ki yeni yeni düşünme fırsatını buluyordum.

Uğursuz bir netice ile gözlerim açıldı, hamile kalmıştım, durumumu anlayınca neredeyse mutsuzluktan ölecektim. Bayan Verquin ise eğleniyordu bu halimle.

- Mamafih belirtileri saklamalıyız, dedi, ayrıca bebeğini benim evimde doğurman hiç yakışık almayacağından, Senneval'in albayı ve ben gerekli bazı düzenlemeleri yaptık, albayı Senneval'e işten izin verecek, sen Metz'e gitmek için yola çıkacaksın, o da sana birkaç gün sonra katılacak ve daha sonra, Senneval'in yardımıyla, aşkının meşru olmayan meyvesine hayat vereceksin, son olarak da buraya geri döneceksiniz, önce biriniz sonra diğeri, tıpkı buradan yola çıkarken yapacağınız gibi.

Denileni yapmak mecburiyetindeydim. Size söylediğim gibi bayım, günaha saplanacak kadar talihsiz olduğumuzda tüm insanlardan ve tüm durumlardan merhamet diliyoruz, o kişi üzerinde olan haklarımızı tüm diğer insanlara veriyoruz, kendi tutkularımızın kölesi haline geldiğimiz noktada, kendimizi unutup, nefes alan her canlının kölesi haline geliyoruz.

Her şey, tıpkı Bayan Verquin'in tarif ettiği şekilde yoluna kondu, üçüncü gün, Senneval ile ben Metz'de bir araya geldik, Nancy'den ayrılırken

adresini aldığım bir ebekadının evinde bir oğlan getirdim dünyaya; Senneval, bana tüm nezaketini ve şefkat dolu davranışlarını göstermeye bir an olsun ara vermeyen Senneval, onun varlığını ikiye katladığım zaman, beni eskisinden daha çok seviyora benziyordu. Bana çok ehemmiyet veriyordu; bana, oğlunu ona bırakmam için yalvardı, ömrünün sonuna kadar oğlu için gereken tüm bakımı, ihtimamı göstereceğine dair ant içti ve bana karşı bütün yükümlülüklerini yerine getirinceye kadar Nancy'ye geri dönmeyi düşünmediğini belirtti.

Ancak ayrılmak üzere olduğu anda, bana işlettiği günah yüzünden beni ne kadar da mutsuz ettiğini söylemeye cesaret edebildim, hatamızı telafi etmek için sunağın başında evlenmemiz gerektiğini söyledim ona. Senneval, bunu beklemiyor olacaktı ki, altüst oldu.

Ah! Bu benim elimde olan bir şey değil ki, hâlâ yetişkinlik yaşına gelmedim, bu yüzden de babamın rızasını almalıyım. Onay bile almadan evliliğimiz nasıl geçerli olabilir? Öte yandan, sizin için uygun bir eş olmam icap eder, Bayan Verquin'in yeğeni olarak (ki herkes Nancy'de olduğunu zannediyor), daha iyilerini hak ediyorsun. İnan bana Florville, yapabileceğimiz en iyi şey hatalarımızı

unutmak olacak, bunu ihtiyatlı oluşuma sayabilirsin.

Bu konuşma, hiç beklemediğim türdendi ve bana hatamın ne denli büyük olduğunu acımasızca hissettirdi, gururum cevap vermeme mani oldu, ama kederim acıma acı kattı: eğer tutumumun korkunçluğunda gizlenen bir şey varsa, itiraf ediyorum ki, bir gün hatalarımı düzelterip, aşığımla evlenme ümidimdendi. Ah, ne kadar da saf bir kızmışım! Bayan Verquin'in sapıklıklarından aydınlanmamda hiç kuşku olmamasına rağmen, bir adamın, bedbaht bir kızı baştan çıkarıp daha sonra da onu terk ederek kendini eğlendirebileceğine inanmamıştım, insanlar arasında büyük saygıyla karşılanan haysiyet duygusunun bizim gözümüzde tamamiyle geçersiz olabileceğini ve zayıflığımızın, bir insanın kendi hayatını riske atmaktan suçu başkasına atıp hor görmeyi haklı çıkaracağına inanmamıştım. Uğruna seve seve ömrümü verebileceğim bir adamın hem kuklası hem de kölesi olduğumu gördüm. Bu korkunçlukları idrak etmek beni neredeyse mezara koyacaktı. Senneval terk etmedi beni, eskiden nasılsa yine benimle ilgilendi, lakin teklifim hakkında bir daha konuşmadı benimle ve ben de ona çaresizliğimi ikinci defa dile getirmeyecek denli gururluydum. İyileştiğimi görür görmez de uzaklara gitti.

Nancy'ye asla geri dönemeyeceğimden emin olarak ve aşğımı hayatımda son kez gördüğümü bile rek, ona elveda dediğimde sanki bütün yaraları mın yeniden açıldığını hissettim. Ama yine de bu son darbeden sonra yıkılmayacak gücü bulabildim kendimde... Nasıl da gaddardı! Bebeğimi, gözyaş larımla dolu bağrımdan zorla aldı ve kendi bir tek gözyaşı bile dökmeden çekip gitti.

Ve böyle sonuçlandı inanma deliliğini gösterdiği miz şu aşk yeminleri! Ne kadar hassas olursak o kadar yüzüstü bırakır bizi baştan çıkaranlar... Vefasızlar!.. Biz onları yanımızda tutmak için ne kadar çaba sarf edersek, bizden o oranda kaçıyor lar.

Senneval çocuğunu almış ve benim onu asla bulamayacağım bir köy evine götürmüştü. Beni, çocuğumu bağrıma basmanın tatlı avuntusundan ve birlikteliğimizin müşfik meyvesini yetiştirip büyütmekten mahrum bırakmak istemişti. Benden, ikimizi hâlâ birbirimize bağlayan her ne varsa unutmamı istemişti ve ben de öyle yaptım, ya da en azından yaptığımı sandım.

O andan itibaren Metz'i terk etmeye ve bir daha asla Nancy'ye dönmemeye karar verdim. Aynı zamanda Bayan Verquin ile arayı açmak da istemiyordum; hatalarına rağmen koruyucu babamla yakın ilişkisi olması bile ona, hayatım boyunca

saygılı olmam için yerdı. Ona mümkün olan en nazık şekilde mektup yazdım, onun yaşadığı şehre bir daha ayak basmamak adına işlediğim yüzkarası suçun beni utandırdığı bahanesini söyledim ve ondan Paris'e, erkek kardeşinin yanına dönmek için izin istedim. Bana hemen cevap yazdı ve her ne istiyor isem yapmakta özgür olduğumu, arkadaşlığının her zaman baki kalacağını söyledi. Bunların dışında, Senneval'in hâlâ geri dönmediğini, şu an nerede olduğunu kimsenin bilmediğini ve de böyle önemsiz şeyler yüzünden bu kadar dertlendiğim için deli olduğumu ekledi.

Bu mektubu aldıktan sonra, aceleyle Paris'e geri döndüm ve kendimi koşa koşa Bay Saint-Prât'nın dizlerine attım. Sessizliğim ve gözyaşlarım, ona talihsizliğimi anlattı. Lakin olanlardan sadece kendimi suçlu tutmaya özen gösterdim, ona ablasının beni yolumdan sapıran kasıtlı çabalarından katıyen söz etmedim. O, iyi kalpli ve insanlara güvenen doğasıyla kız kardeşinin şehvet düşkünü hayatından kuşkulamazdı asla, onu kadınların en saygını olarak bilirdi; bıraktım akrabası hakkında yarılmaya devam etsin, bu tutumum benim açımdan, ki Bayan Verquin bilmiyor değildi, onunla olan arkadaşlığımın sürmesini sağladı.

Bay Saint-Prât üzüntüsünden yakındı, ah figan etti... Yaptığım şeyin yanlışlığını şiddetle farkına vardırırdı hatta, en sonunda bağışladı beni.

- Ah çocuğum! dedi bana, o kibar ağırlığı ve şerefli ruhuyla, işlediğim suçun tiksindirici sarhoşluğundan çok farklı olarak, ah benim sevgili kızım! Görüyorsun ya erdemden vazgeçmek nelere mal oluyor... Bu erdemlerin uygulanması son derece gerekli ve varlığımızla içtenlikle bağlı, öyle ki ondan vazgeçtiğimiz zaman bize mutsuzluktan başka hiçbir şey kalmıyor. Benden ayrıldığın zamanki masumiyetinin sükûnetiyle geri döndüğünde sende bulduğum korkunç kargaşayı karşılaştırıver. Tadabildiğin o zayıf zevkler, düşüşünde, parçalanmış yüreğinin ve yaşadığın ıstırapın zararını karşılayabildi mi? Mutluluk, iffetli olmakta yatıyor öyleyse yavrum ve bunu kıymetten düşürmeye çalışanların bütün bu safsataları, bu keyiflerin bir tanesini bile sağlayamaz. Ah Florville, bu tatlı zevkleri görmezden gelenlerin ya da bunlara karşı savaşılanların hepsi bunu erdemli, iffetli insanları kışkandıklarından yapıyor, bundan emin ol, diğerlerini de kendileri gibi suçlu ve mutsuz kılmaktaki barbarca zevkleri yüzünden. Kendilerini körleştirmişleri, şimdi de iffetlileri körleştirmek derdinde-ler, onlar yanılıyor ve diğerlerini de aynı yanılgıya düşürmeye çabalıyorlar; ama eğer ruhlarının öte-

sini görebilsek, keder ve vicdan azabıyla karşılaşırız sadece, bu ağır suçun bütün havarileri umutsuzluk ve sefillik ile dolu olabilir yalnızca; içlerinden bir tanesi bile samimi değildir, biri bile çıkmaz doğruları söyleyen, kaldı ki dürüst birileri çıksa, kokuşmuş laflarının ve tehlikeli yazılarının sadece kendi tutkularının idaresi ve koruması altında olduğunu itiraf etmezlerdi. Ve kim gerçekten soğukkanlılıkla çıkıp da ahlakın temellerinin risk almadan sarsılabileceğini söyleyebilir? Hangi varlık, insanoğlunun hakiki gayesinin iyiyi yapmak, iyiyi istemek olmadığını söylemeye cüret edebilir? Nasıl, aklıdan sadece kötülük yapmak geçen biri, en çok ilgisini çeken şeyin iyiliğin aralık vermeksizin çoğalması olduğu bir toplumun ortasında, mutlu olmayı umabilir? Ama, bu ağır suçun savunucusu, kalplerde korunmasını bekleyen tek şeyi, onların yüreklerinden söküp aldığı anda bile kendi kendine ürpermeyecek mi? Eğer faziletli davranmaktan artık vazgeçmişlerse, kim onu mahvetmekten dolayı, hizmetçilerini dizginleyecek? Hangi varlık, karısının, kocasını onursuzlaştırmasına engel olacak, eğer onu erdemin hiçbir işe yaramadığı hususunda ikna etmişse? Kim çocuklarının elinden tutacak, eğer kalbindeki iyilik tohumlarını soldurmaya teşebbüs etmişse? Nasıl özgürlüğü ve sahip olduklarına saygı duyulacak, eğer Tanrıya ‘ceza-

dan muaf olacağım, erdem ise aptalca bir yanılığı-
dan ibarettir' derse? Bu mutsuz adamın hali tavrı
ne olursa olsun, koca ya da baba, zengin yahut
meteliksiz, efendi ya da köle, her yanı tehlikeyle
kuşatılacak öyleyse, hançerler saplanacak yüreğine
her kenar köşeden: eğer insan, içindeki ahlak bo-
zukluklarını, sapıklıklarını dengeleyen tek ödevle-
rini parçalamaya cesaret etmiş ise bir kere, hiç
şüphe yok ki, perişan olacak o bedbaht er ya da
geç, kendi korkunç sistemlerinin kurbanı olacak
sonunda.

Bir anlığına konuyu din üzerinden konuşmayı
bırakıp, eğer hoşuna giderse, insanı yalnızca insan
olarak ele alalım; kim, içinde yaşadığı toplumun
bütün kurallarına karşı gelerek hareket ettiği top-
lumun, onu huzur içinde bırakabileceğine inana-
cak kadar salak olabilir? İnsanları ve insanların
güvenlikleri için yaptığı yasalara bakarsak, zorluk
çıkarın ya da zarar veren şeyi, her ne ise, yok et-
mek ilgilendirmez mi?

Bir miktar nüfuz; itibar yahut zenginlik, o ahlaksız
insanın refah hayatın geçici parıltısının teminatını
verecek belki; ama ne kadar da kısa sürecek salta-
natı! Tanınmış, maskesini çıkarmış olacak ve pek
yakında halkın nefret edip hor gördüğü bir hedef
haline gelecek, o durumda davranışlarının savu-
nucularını bulabilecek mi? Taraftarları onu teselli

etmeye gelecek mi? İçlerinden hiçbirini onu yanına kabul etmek istemeyecek; onlara sunacak hiçbir şeyi de kalmadığından, çevresindekilere yük gelip kenara atılacak. Onu her yanından kuşatan mutsuzluk, utanç ve talihsizlikler içinde mum gibi eritecek ve kalbinde bile sığınacağı liman kalmayacağından perişan vaziyette kısa sürede yitip gidecek. Peki öyleyse, rakiplerimizin yürüttüğü şu zırva dolu mantık ne olacak? Erdemi alaşağı etmek niyetine, evrensel olmayan her şey kuruntudan ve hayalden ibarettir demeye cüret etmek ve sadece yerel olan faziletlerin, aralarından hiçbirisinin gerçekliğe sahip olamayacağı fikrine kapılmak ve başkalarını da kendi zırvalıklarına alet etmek için gösterilen bu etkisiz uğraş ne olabilir? Ne! Her halk kendi erdemlerini kendisi yapmak zorunda zira evrensel bir erdem yok, sebep bu mu? Çünkü, farklı iklimler, farklı mizaca sahip insanlarda kendi gerekli kısıtlamalarını getirecek, kendi gem vurmaları da farklı tipte olacak, daha kısaca ifade etmek gerekirse, erdem bin değişik kalıp altında çoğalır ve bu yüzden de yeryüzünde evrensel olan tek bir erdem bile yoktur, anlamına mı gelir? Bu durumda ırmağın gerçekliğinden de şüphe etmek gerekir, ırmak da binbir kola ayrılır çünkü. Ey! Kim en iyi kanıtlayacak erdemın varlığını ve gerekliliğini, insanların onu, yaşadıkları yerlere göre varyete

gösteren gelenek- göreneklerine uyarlamaları ve onu, üzerine oturttukların her değerin temeli yapmaları gerektiğini? Ola ki tek bir kişi bile çıksın, beni toplumda erdemsiz yaşayan yardımseverliğin ve kibarlığın hayatımın temel bağlarını oluşturmadığını söylesin. Daha da ileri gideyim; biri çıksın, beni erdemin birkaç ilkesi ile bağlanmamış suç ortaklığında göstersiz, o zaman davamı bırakırım. Ama eğer tam tersine, erdemin yararları her yerde ortaya çıkmışsa, eğer ki onsuz yaşayamayan tek bir ulus, sınıf, grup ya da birey varsa, kısacası, tek bir insan bile erdem olmadan güvenli, huzurlu ve saadet içinde yaşayamıyorsa, o halde, çocuğum, seni erdemden asla uzaklaştırmamaya teşvik etmekte haksız mı olacağım? Florville, beni kollalarının arasında sıkıca sararak devam etti konuşmasına velinimetim, yolunu ilk kez kaybedişinde nasıl da düştüğünü görüyorsun ve eğer hata yapmak seni bir daha cezbederse, eğer güçsüzlüğün yüzünden baştan çıkarmalar seni yeni tuzaklara doğru iterse, ilk kez yolundan sapışındaki sefaleti hatırla, seni kendi öz kızı gibi seven, zaaflarından dolayı paramparça olan adamı hatırla; bunları yaptığında düşüncelerinde hâlâ erdemlere olan bağlılığının gerektirdiği tüm gücü bulacaksın ve bu bağlılığı tüm yaşamın boyunca içinde korumanı isterim çocuğum.

Bay Saint-Prât ilkelerinden vazgeçmedi ve hiçbir şekilde evinde kalmamı teklif etmedi, buna rağmen, bana akrabalarından biriyle, Bayan Verquin'in yüksek ahlaksızlığı gibi, yanına gitmemi istediği akrabası yüksek dindarlığı ile tanınırdı. Bu anlaşma çok hoşuma gitti, Bayan Lérince de beni seve seve kabul etti yanına, Paris'e döndükten hemen sonra, bir haftadan kısa bir süre içinde yerleştim onun evine.

Ah bayım, terk ettiğim kadından ne kadar da farklıymış bu saygıdeğer hanımefendi! Bayan Verquin'in yaşadığı evde zaaflar ve sapıklık hüküm sürüyorduyse, diyebiliriz ki onun yüreği bütün erdemlerin sığınağıydı. İlki beni sapıklıklarıyla ne kadar ürkütmüş ise, ikincisinde bir o kadar örnek prensipler ile kendimi teselli eder oldum; Bayan Verquin'i dinlerken keder ve vicdan azabından başka bir şey hissetmezken, Bayan Lérince'e kendimi bırakırken karşılaştıklarım yumuşaklık ve avuntu oldu... Ah! Bayım, size onu betimlememe izin verin her zaman seveceğim bu tapılası kadını; onun erdemlerine sunduğum hürmetten bu coşkun, karşı koymam imkânsız.

Bayan Lérince yaklaşık kırk yaşlarında olmasına rağmen hâlâ genç görünüyordu, temiz yüreği ve alçakgönüllü tavırlarıyla, doğanın ona bağışladığı ilahi güzellikten daha da pek güzellik katıyordu

kendine. Bazı insanlar belki biraz fazla asalet ve görkem onu ilk bakışta gösterili ve saygı çekmek isteyen biri olarak görse de, ağzını açtığı andan itibaren o gururlu tavrının yumuşadığını, yatıştığını görürdünüz; ruhu öylesine saf ve öyle güzeldi ki, öyle mükemmel bir canayakınlığı ve yavaş yavaş hissedebileceğiniz öyle katıksız bir samimiyeti vardı ki; kendisine rağmen, ilk başta uyandırdığı hürmet duygusunun yanında, mülayim tavırlarının kademe kademe arttığını fark ederdiniz. Bayan Lérince'in dininde ne batıl inançlar ne de abartılacak davranışlar vardı. İnancının prensipleri olağanüstü bir hassaslık içinde yerleşmişti. Tanrı'nın varlığı fikri, bu en üstün Varlık'a tapma, bu sevgi dolu ruhun en güçlü zevklerinden idi. Eğer bu sadakatsiz aydınlık, onun zihninden bir kere bile, dinine duyduğu saygıyı ve sevgiyi yüreğinin içinden alıp yok etmeye çalışsaydı, kendini mahlukların en bedbahtı olarak göreceğini açıkça söylemişti. Daha da önemlisi, mümkün olan en iyi şekliyle, bu dinin yüce ahlakına ve uygulamalarıyla ayınlerine bütünüyle uyuyor, kusursuz ahlakı ile ne gerekiyorsa uyguluyordu. Dudaklarını iftira ile kirlilememişti hiç, yanındakini kedere bağlayabilecek bir şakaya bile izin vermezdi; başkalarına karşı sevecenlik ve duyarlılıkla dolu, onları ilgi çekici bulan biriydi, kusurlu hallerini bile.. Böyle durum-

larda onun ilgilendiği yegane şey, ya onların hatalarını titizlikle örtmek ya da tatlılık ile onarmak idi. Başka insanlar mutsuz olduğunda, onların mutsuzluklarını yok edemediği sürece yaptığı hiçbir şey hoşnut etmezdi bu kadını. Yoksulların yardım etmelerini istemek için ona gelip yalvarmalarını beklemez, bizzat kendisi arardı yoksulları, onlar ifade etmeye kalkmadan sıkıntılı hallerini sezerdi. Bir ihtiyarı avuttuğunda, bir yetimi teskin ettiğinde, fakir bir aileye geçimlerini kolaylaştırmaları için yardım ettiğinde ya da sıkıntılı zamanların zincirlerini kopardığında elleri, yardım eli uzattığı insanların bakışlarındaki sevinç pırıltısını görmesi yeterdi ona. Ve bunların yanında davranışlarından hiç kabalık ya da hoşgörüsüzlüğe rastlayamazdınız. Ona teklif edilen davetler eğer masum ise, büyük bir zevkle katılırdı bunlara. Hatta kendisi de insanları kendi düzenlediği eğlencelere davet ederdi, onun arkadaşlığından sıkılar mı korkusuyla. Ahlakçılığıyla bilirlikte bilgili ve kültürlü, tanrıbilimci olması itibariyle derin, bir romancıya ilham kaynağı olur ve bir şaire gülümserdi, yasa koyucuyu ya da politikacıyı hayrete düşürür, bir çocuğun oyununu yönetebilirdi. Bütün iyi karakter özelliklerini kendinde barındırırdı, onda en çok göze çarpan şey, her şeyin ötesinde kişiye özel ihtimamı biliyor oluşu idi... Kendindeki tatlı ilgiyi

başkalarına da kazandırmaya ve onlarda da bu ilginin minnetini bulmaya çabalıyordu. Özel eğilim ve zevklerden arınmış, ayrılmış ve çevresi için uğraşarak yaşayan Bayan Lérince, sözün kısası, her iki cinsiyete de örnek olarak, kendisini çevreleyen bu dingin mutluluğun, bu ilahi hazzın yeryüzündeki simgesi, benzeri olduğu yüce tanrı tarafından bu namuslu kadına vaat edilmesinin tadını çıkarıyordu.

Sizi, tam on yedi yıl boyunca, beraber yaşama bahtiyarlığını tattığım bu tapılası yaratık ile olanlarla, hayatımda olup biten bu tekdüze ayrıntılarla daha fazla sıkılmayacağım bayım. Ahlak ve dindarlık sohbetlerini, bize mümkün gelen tüm yardımseverliği yapardı, ki bunlar günümüzün paylaşılması gereken ödevleridir.

- İnsanlar dinden ürküp kaçıyorlar, sevgili Florville, demişti bir defasında Bayan Lérince bana, çünkü beceriksiz rehberler onlara dinin yumuşaklıklarını ve doğuracağı huzuru onlara sunmadan; yalnızca onları, davranışlarını kısıtlayıcı bazı noktalara değinerek, zincirlere vurulmuş hissettiriyorlar. Gözlerini evrenin harikalarına açarak, tüm bu fevkaladeliğin, bütün kudreti yalnızca kendinde barındıran bir Tanrı'nın eseri olmadığını ileri sürecektir kadar absürt bir mahluk olabilir mi? Öncelikle bu hakikatin farkına varılmalı. Peki, yüre-

ğinin ikna olması için başka bir kanıt ihtiyacı var mı?.. Öyleyse, onu yaratan iyiliksever Tanrıya hürmetini sunmayı reddeden bu gaddar ve barbar kişi kim olabilir? Ama dinlerin çeşitliliği itiraz sebebi olarak zikrediliyor, birden fazla oluşu kanıt gösterilerek yanlışının ortaya çıkacağını düşünüyorlar, nasıl bir safsata bu! Ve halkların bir Tanrıyı tanımalarında ve ona hizmet etmelerinde bir oy birliği yok mudur, o halde, insanoğlunun yüreğinde izlerini taşıyan bu üstü kapalı itirafta, yine, eğer mümkünse, doğanın yüceliğinde rastladığımız etkiler ve örnekler, bu olağanüstü Tanrının varlığının bozulamaz kanıtı değil de nedir? Ne! İnsan, bir Tanrıyı kabul etmeksizin yaşayamaz, kendinde onun kanıtlarını bulmadan kendisini sorgulayamaz, her yerde bu Tanrının izlerine rastlamadan açamaz gözlerini ve bu somut belirtilere rağmen hâlâ ondan şüphe duymaya cüret edebiliyorlar! Hayır, Florville, hayır, iyi imanın tanrıtanımazlığa yeri olamaz; kibir, dik kafalılık, tutkular, işte bunlar, insanın kalbinde yahut zihninde durmaksızın yeniden canlanan yıkıcı silahlardır Tanrıya karşı. Ve bu kalp her atışında, bu itiraz kabul etmez Varlık'ın ban sunduğu aklın ışık saçan her davranışında, ona biat etmemeli miyim? Benim güçsüzlüğüme müsaade eden iyiliğinin bedelini ondan saklı mı tutmalıyım? Onun yüceliğine karşı ken-

dimi yerden yerde vurmuyacak mıyım? Ondan merhametini dilemeyerek, hayatın sefaletine katlanacak ve bir gün O'nun şanına kendimi ortak etmeyi riske mi sokacağım?! O'nun bağırlarında ahireti geçirme itibarında olmayacak gözüm, ya da, bu yüce Varlık'ın, bana gerçekten vermek istediği varlığının kesin, su götürmez kanıtlarından reddedilmek için, azaptan korkarak, girdabın içinde, bu ahireti göze alacağım, ha, öyle mi? Çocukum, bu korkunç alternatifi bir anlığına bile düşünebilir misin? Ey siz, Hıristiyanlıktan şüphesi olanlar, kalbinizin köşesinde bile kendinden parçalar barındıran, Tanrıdan atılmış okların ateşini inat edercesine reddedenler, en azından bir anlığına da olsa adil olun, ve, benliğinize duyduğunuz merhametiyle Pascal'ın şu ünlü, çürütülemez argümanına teslim edin kendinizi: "Eğer Tanrı kesinlikle yoksa, bu düşünceye inanmanın, sizin için nasıl bir ehemmiyeti var, hangi fenalık, böylesi bir fikre katılmanıza sebebiyet veriyor? Ve eğer bir Tanrı var ise, ona imanınıza ayak direyerek hangi olası tehlikeleri alıyorsunuz?"

Söyleyin, bilmiyorsunuz, imansızlar, Tanrıya takdirinizi nasıl ödeyeceğinizi, dinlerin birden fazla oluşu sizde bir nefret uyandırıyor: Pekâlâ! Araştırın hepsini, ben de onaylıyorum bunu ve sonra, iyi niyetle, hangisinde daha ululuk ve heybet bulu-

yorsunuz, gelin söyleyin; eğer sizin için mümkün ise yadsıym. Ey Hristiyanlar, içinde doğarak yeterince talihli olduğunuz bu din, ki vasıfları size en görkemlisi ve en tapılası görünüyor, arayın başka yerde böylesine büyük gizemleri, böyle saf inakları, aynı şekilde teselli veren bir ahlak ilmini; bulun başka bir dinde yaradılışından yana, bir Tanrının sözle anlatılamaz fedakârlığını, özverisini; görün orada daha güzel vaatleri, daha çekici gelen bir geleceği, daha heybetli, daha ulu bir Tanrıyı! Hayır, yapamazsın, günün filozofu; yapamazsın, zevklerinin kölesi, imanının, sınırlarının değişkenliğiyle birlikte değişen sen; tutkuların ateşindeki dinsiz, sakinleşir sakinleşmez ise çabucak kanan sen, diyorum sana, yapamazsın; duygular bunu aralıksız itiraf ediyor, ruhunun karşı koyduğu bu Tanrı hep senin yakınında bir yerlerde, bizzat zaaflarının tam ortasında durmakta; seni ağır suça iten şeylerden koparıp özgürlüğüne kavuşturuyor; ve asla, bu kutsal ve yüce Tanrı, O'nun tarafından inşa edilen bu tapınağı yüreğinden uzaklaştırmayacak. Benim sevgili Florville'im, işte bu yüreğin dibinde, yine ayrıca sağduyunda, bize her şeyi kanıtlayan ve eserlerini gösteren Tanrının gerekliliğini bulmamız ve onun uğruna ibadet etmemiz gerekiyor, canım dostum, tüm dinlerin en soylusu ve en ari olanı, bizim içine doğduğumuz dindir.

Öyleyse bu dini titizlikle, kurallarına uygun olarak ve neşe içinde uygulayalım. Bizim, bu dünya üzerindeki en güzel anlarımızı kaplasın, yavaş yavaş ömrümüzün kışına gelirken kalbimizde yaşatalım onu, aşk ve derin zevklerin yolunda olmalı elimizi eteğimizi çekişimiz, Ebediyetin koynunda, O'ndan yayılan bu can, O'nu tanımamız için tasarlandı yalnızca ve bize de O'na inanmak ve O'nu taparcasına sevmenin tadını çıkarmak kalıyor.

İşte Bayan Lérince bana bunları anlattı, işte karakterim onun önerileri ile güçlendi ve işte ruhum onun kutsal kanatları altında hafıfladı. Ama size söyledim; size, anlatmam gereken en önemli yerde durdurmak amacıyla, bu evde yaşadığım, hayatımda olup bitenlerin tüm küçük ayrıntılarını sessizce geçiyorum. Bunlar, size açıklamam gereken günahlarım olacak, yüce gönüllü ve duyarlı insan ve Tanrı bana erdem yolunda barış içinde yaşamama izin verdiği zaman, ona şükranlarımı sunmaktan ve sonra susmaktan başka bir şey yapmayacağım.

Bayan Verquin'e yazmayı hiç bırakmamıştım; onun haberlerini düzenli olarak, ayda iki kere alıyordum ve şüphesiz bu alış-verişten vazgeçmem gerektiği halde, hayatımdaki iyileşmelere ve benimsediğim en iyi düşünce ve inançlara karşın, Bay Saint-Prât'ya borçlu hissetmem, Verquin'i

kırmaktan alıkoyuyordu beni bir şekilde ve her şeyin ötesinde, itiraf etmem gerekir ki, gizli bir his beni hep yenilmez biçimde, sevdiğim, vaktiyle beni onlara bağlayan eşyaların olduğu yere sürük-lüyordu, umut, belki de, günün birinde oğlumun haberlerini alabilme ihtimalim, bütün bunlar beni, Bayan Verquin'in zoraki olarak nezaketini sür-dürmesini sağlayan pazarlığa devam etmemizi mecburi kıldı. Onun dinî görüşünü değiştirmeye çabılıyor, sürdüğüm hayatın dinginliğini pek övüyordum. Ama o, bunlara yanılsamaymış gibi muamele ediyordu, benim kararlılıklarıma karşı gelmeye ya da onlara gülmeye bir türlü son ver-miyordu ve kendi sürdüğü zevk ve sefa dolu haya-tın dışındakilere kapalıydı her daim; bana, dünya-daki hiçbir şeyin hazları zayıf düşürmeye gücünün yetemeyeceği teminatını veriyordu, dahası, - onun da yapmaktan hoşlandığı- din değiştiren insanlar-dan havadis veriyor, onların yumuşakbaşlılığını benimkinin üzerinde tutuyordu. Onların erdem-den çoklu sapmaları, diyordu bu çürümüş, ahlak bozucu kadın, derin mutluluk taşımadan asla ka-zanılamayacak zaferlerdir ve haz, gençlerin kalbi-ni kötüye sürüklerken, hayal gücünün ona zorla benimsettiği her şeyi yapamadığı için avunduru-yordu kendini. Sıklıkla Bayan Lérince'e hasmımı altüst etmek için bana dokunaklı yazma sanatını

ödünç versin; bana, Verquin'e yazmak için etkileyici cümleler söylesin diye yalvarıyordum, o da bunu neşeyle onaylıyordu. Bayan Verquin bize cevap verirken onun yanıltmacaları, ki bazen çok güçlülerdi, bizi, duygu dolu bir ruhun galip gelecek argümanlarına başvurmamızı zorunlu kılıyordu ve Bayan Lérince, sağduyu ile, onun safsatalarında kaçınılmaz bir şekilde mevcut olan kusurları yok etmek ve imansızlığı yanıltmak, şaşkına çevirmek gerektiğini ileri sürüyordu. Kimi zaman soruyordum Bayan Verquin'e hâlâ sevdiğim adamın haberlerini, ama o ya cevap veremiyordu, ya da asla benim onun hakkında bir şeyler öğrenmemi istemiyordu.

Vakti geldi bayım; şimdi hayatımdaki ikinci felakete gelem, her seferinde hayalimde belirip yüreğimi dağlayan bu karanlık anekdota ve benim sorumlusu olduğum bu korkunç cinayeti öğrendiğinizde, hakkımda kafanızda kurduğunuz aşırı övgü dolu niyetlerinizden, planlarınızdan eminim ki vazgeçeceksiniz.

Bayan Lérince'in evi, size sıklıkla tasvir etmeye çalıştığım kadar sistemli olduğu halde, kimi zaman birkaç dosta açılıyordu yine de; Bayan Dulfort, yaşını başını almış, eskiden Piémont prensesiyle bağı olan ve bizi sık sık ziyarete gelen kadın, günlerden bir gün, Bayan Lérince'ten, ona kesin ola-

rak tavsiye edilen genç bir beyi tanıştırmak için izin istedi ve böylesi erdemlilik örneklerinin bulunduğu evde onu misafir etmekten dolayı yüreğinin şekillenmesine katkıda bulunmada başarısızlığa düşmeyeceğini belirtti. Koruyucum, genç erkekleri katiyen evine konuk almadığını söyleyerek mazeret beyan etti ilk önce, daha sonra, arkadaşının baskıcı ısrarları karşısında alt edilmiş olarak, Saint-Ange'ın şövalyesini görmeye razı oldu: çıktı ortaya o da.

İster önseziden kaynaklansın isterse başka herhangi bir şeyden dolayı ismi merak edeceksiniz bayım, o genç adamı görür görmez sebebini anlamamın olanaksız olduğu tüm vücudumu kaplayan bir ürperti aldı beni. Baygınlık eşiğindeydim... Bu tuhaf gelen tepkimin sebebini aramadan, mizacımda gizlenen bir şeye yordum ve Saint-Ange benim için telaşlanmayı bıraktı. Fakat, onu ilk gördüğüm anda sarsılırken, o da aynı şekilde bir karışıklık yaşamış içinde, daha sonra bir ara bunu kendisi söyledi. Saint-Ange, ona kapısını açtığımız konukevinde büyük bir hürmet ile dolmuştu, kaldı ki, onu eritip bitiren ateşi açığa çıkarma noktasında kendini unutmaya bile cesaret edemiyordu. Böylece bana bu hususta hiçbir şey söylemeden geçip gitti üç ay, lakin gözleri bana öyle canlı şey-

ler ifade ediyordu ki, onlardan yanlış anlamlar çıkarmam imkânsızdı.

Günlerimin mutsuzluk içinde geçmesine neden olan böylesi bir günahı bir daha kati surette tekrarlamayacağıma emin olarak, düşünce ve inançların en iyileri içinde bulunarak çok sağlamlaşmıştım, bu genç adamda sezdiğim olası duygulardan Bayan Lérince'i bilgilendirmeye yirmi defa hazırdım. Daha sonra onun paniğe kapılmasından korkarak; ağırbaşlılıkla, renk vermemekten yana davrandım.

Hiç şüphem yok ki, verdiğim, yanlış karardı, çünkü size birazdan anlatacağım korkunç felaketin sebebiydi bu.

Biz her yıl, yılın altı ayını Bayan Lérince'in Paris'in merkezine beş mil kadar uzaklıkta bulunan oldukça şirin bir köy evinde geçirirdik; Bay Saint-Prât bizi sık sık görmeye geliyor idi; benim talihsizliğime, gut hastalığı onu alıkoydu bu yıl, gelmesi imkânsızdı. Benim talihsizliğim yüzünden diyorum, bayım, çünkü doğal olarak ona, akrabasından daha çok güven duyuyordum; ona, başka kimselere söylemeyi başaramadığım şeyleri itiraf edecektim ve bu itiraflar, su götürmez bir şekilde, başıma gelecek büyük musibetlerin uyarıcısı olacaktı.

Saint-Ange, Bayan Lérince'ten bizimle gelmek için izin istedi, Bayan Dulfort da yalnızca onun iyiliğini dilediğinden, onunla anlaştı.

Bu genç adam kimin neyin nesi öğrenmek için, dernekteki herkes oldukça endişeliydik; ne açık, anlaşılır görünüyordu ne de hayatı hakkında bir şeyler kestirip karara varabiliyorduk; Bayan Dulfort bize onu, kendisinin de bağı olan, taşralı kibarca bir beyin oğlu olarak takdim etmişti; o ise Bayan Dulfort'un onun hakkında söylediklerini kimi zaman unutarak, aksanı Piemontece çalıyordu, İtalyanca konuşuyormuşçasına olan üslubuydu insana bu fikri kurduran. Onun dışında hiçbir işe faydası dokunmuyordu, halbuki bir şeyler yapabilecek, elinden bir iki iş gelebilecek yaşıyordu, oysa ne kariyerine bir şey yatırıyor ne de yapmaya meyilli olduğu bir konuda yeteneğini gösteriyordu. Bununla birlikte, adeta ressamın fırçasına yaraşır, yakışıklı bir suratı vardı, pek edepli duruşu hoş sohbeti, iyi terbiye görmüş havası yaratıyordu kendinde, bunun yanı sıra, olağanüstü canlılığı ve karakterindeki bir çeşit coşkunluk bizleri ürkütüyordu bazen.

Bay Saint-Ange köy evine geldiği andan itibaren, gem vurmaya çalıştığı duyguları giderek arttı, artık hissettiklerini benden saklı tutması olanaksızdı.

Ürperdim... Yine de kendime hakim olup gücümü toplayarak ona sadece acıdığımı belli ettim.

- Hiç şüphesiz bayım, dedim ona, sizin için değerli olan şeyler hakkında yanlış fikirlere sahipsiniz ya da kaybedecek zamanınız var, zira sizin iki katı yaşınızda bir kadınla olmak hevesindesiniz. Ama hadi diyelim ki, sizi dinleyecek kadar aklımı kaçırılmışım ben de, üzerimde nasıl gülünç maksatlara cüret etmek niyetindesiniz?

- Sizi bana bağlayacak en kutsal düğümle, matmazel; eğer olduğumdan farklı biri olsaydım bana ne kadar daha az saygı duyacaktınız!

- Hiç kuşkusuz, bayım; herkese, otuz dört yaşında bir kadının on yedisinde bir çocukla evlendiği bu tuhaf hatta deli saçması sahneye görmelerine izin vereceğimi beklemeyin benden.

- Ah! Acımasız kadın, eğer kalbin, benimkini yakıp kül eden belki bininci ateşi kontrol altına alsaydı, o belli belirsiz çizginin farkına varabilecek miydin?

- Benim için, bu konuda olan kararım çok net, bayım, çok dinginim... Uzun yıllardan beri böyleyim ve ileride de dingin olmayı umuyorum, Tanrının hoşuna gidecek sürece, yeryüzünde yavaş yavaş erimeye devam edeceğim.

- Beni, bana gün gelip acımanız umudundan bile mahrum bırakıyorsunuz!

Daha ileri giderek:

- Çılgınlıklarınızdan bana söz etmenizi yasaklama cesaretinde bulunuyorum.

- Ah! Florville, hayatımın acınası hale gelmesini mi istiyorsunuz öyleyse?

- Sadece dingin ve mutlu bir hayat sürmenizi diliyorum.

- Bütün bu dilekleriniz yalnızca sizinle birlikteyken gerçekleşebilir.

-Hayır, tasavvur etmemeniz icap eden gülünç fikirlerinizi aklınızdan çıkarmadığınız sürece olmaz. Onların üstesinden gelmeye çalışın, kendinizi kontrol altında tutmaya çalışın, sükûnetinize kavuşacaksınız böylece yeniden.

- Yapamam.

- Hiç istemiyorsunuz ki, başarmanız için yollarımızın ayrı düşmesi gerekiyor; iki yıl beni görmeyin, içinizdeki bu coşkunsuzluk hatta çocuksu taşkınlık yatışacak, beni unutacak ve mesut olacaksınız.

- Ah! Asla... Asla! Başucunuzda mesut olabilirim ancak...

Dernektekiler bu sırada yanımıza geldiği için ilk konuşmamız bu noktada son buldu.

Üç gün sonra Saint-Ange, benimle bir kez daha başbaşa görüşme fırsatını bulduğunda, geçen günkü tavrıyla sürdürmeye çalıştı, bu sefer onu şiddetle susturdum, o da bolca gözyaşı döktü. Bana, onu umutsuzluğa sürüklediğimi ve eğer onu bu şekilde

tehdit etmeye devam edecek olursam canına kıyacağına söyledikten sonra apansız terk etti. Sonra vazgeçip geri döndü, deli gibi bana koştu ve:

- Matmazel, dedi; hakaret ettiğiniz canı tanımıyor-sunuz... Hayır, tanımıyorsunuz... Şunu bilin ki en sonuna kadar gitmeye ehliyetim var... Belki de sizin bile tahmin edemeyeceğiniz kadar uçlara gitmeye... Evet, sizin olma saadetinden feragat etmektense, uçlara gitmeyi bin kere yeğlerim.

Ve müthiş bir keder içinde çekip gitti.

O günden sonra, Bayan Lérince ile bu konu üzerine konuşmaya girişmedim, ama size tekrar ediyorum, bu genç adama zarar verme ihtimalimin korkusu yakamı bırakmadı, hiçbir şey söylememiştim. Saint-Ange bir hafta boyunca benden kaçtı durdu; güç bela konuşuyordu benimle, sofrada benden kaçınıyordu... Misafir odasında... Yürüyüşlerde... Ve bütün bunlar, hiç şüphesiz, bu tavır değişikliğinin bende birtakım etkilenmeler yaratacak mı görmek içindi. Eğer hislerini paylaşıyor olsaydım, etkili bir vesile olurdu, lakin öyle uzaktım ki onun hissettiklerinden, daha yeni yeni manevralarının farkına varıyor gibiydim.

En sonunda bahçedeyken yanıma geldi...

- Matmazel, dedi bana hayal edilebilecek en şiddetli biçimde... Sonunda sakinleşip kendime gelebildim, tavsiyeleriniz bende o beklediğiniz etkiyi

yarattı... İşte gördüğünüz gibi yeniden dinginliğimi buldum, iç huzuruma kavuştum... Son bir elveda demek için yalnız olduğunuz anı kolladım... Evet, gidiyorum, sizden sonsuza kadar uzaklaşacağım, matmazel... Sizden kaçacağım... Nefret ettiğiniz adamı bir daha hiç görmeyeceksiniz... Ah! Hayır, hayır, onu bir daha görmeyeceksiniz.

- Bu fikir hoşuma gitti bayım, sonunda akla uygun davranışınızı görmek güzel; ancak, - bir gülümseme kattım yüzüme - konuşmanız bana pek inandırıcı gelmiyor.

- Pekâlâ, nasıl olmamı bekliyorsunuz ki, matmazel, sizi ilgisizliğime ikna etmem için nasıl davranayım?

- Bambaşka şekilde, sizde şu an görmediğim...

- Ama, en azından, buradan ayrıldığımda... Beni görmek zorunda kalmanın bedbahtlığını artık yaşamadığınızda, belki o zaman beni mantıklı davranan biri yapmaktaki yoğun çabalarınız başarıya ulaşır.

- Haklısınız, beni ikna edebileceğiniz tek şey buradan gitmeniz ve sizi, burayı terk etmenizi önermeye devam edeceğim.

- Öyleyse sizin için korkunç derecede yavan biri olmalıyım!

- Pek çekici bir adamsınız bayım, kıymet verdiğiniz başka bir kalbi fethetmesi ve beni rahat bırak-

ması gereken bir beysiniz. Sizinle uyuşmam, anlaşmam mümkün değil benim.

Yine de benimle anlaşıyorsunuz, dedi gazap içinde, evet gaddar kadın, ne derseniz deyin anlaşıyorsunuz, yanan can'ımın hissettikleri ve size layık olmak ya da sizi elde etmek adına dünyada yapamayacağım hiçbir şeyin olmaması teminatını veriyorum size... Buna inanmadığınızı farkındayım, diye şiddetli bir şekilde yineledi, madem bu sahte ayrılışa inanmıyorsunuz, sadece ve sadece sizi etkilemek için yaptım... Sizi gerçekten terk edeceğimi mi düşündünüz?.. Ben ve sizi terk etmek... Sizin olduğunuz yerden ayrılmaktansa, bin kere aydınlıktan mahrum kalmayı yeğlerim... Benden nefret et istediğin kadar hain kadın, benim talihsiz alınyazım buysa, nefret et, ama senin ateşinle yandığım aşkının üstesinden gelmemi bekleme asla...

Ve Saint-Ange bu son sözcükleri telaffuz ederken öyle bir halde idi ki, hiçbir zaman anlayamayacağım bir şanssızlıkla, gözyaşlarımı ondan saklamak için sırtımı dönüp gitmiştim, bana eşlik etme fırsatını bulduğu alanda, koruluğun gerisinde bırakmıştı onu. Peşimden gelmedi; kendini yere attığını işittim ve korkunç sayıklamaların aşırılığına kaptırışını... Ben bile, size itiraf etmeliyim bayım, bu delikanlıya karşı hiçbir aşk hissi barındırmadığıma kesinlikle emin olduğum halde, ya merhamet

ya da bir hatıra yüzünden kendi hislerimi belli etmemem, parçalara ayrılmamam mümkün değildi.

Yazık! diyordum kendime, kederimi dökerken... Senneval de benimle aynen bu şekilde konuşmuştu!.. O da, bana olan tutkusundan, yangınından hissettiklerini aynı ifadelerle anlatmıştı... Üstelik bir bahçede, tıpkı bunun gibi bir bahçede... beni daima seveceğini söylememiş miydi?.. Ve beni acımasızca kandırmamış mıydı!.. Aman yarabbi! O da aynı yaşıydı... Ah! Senneval... Senneval! Sen misin hâlâ iç huzurumu kaçırmaya çalışan? Böyle baştan çıkarıcı davranışlarla beni ikinci defa o dipsiz uçuruma sürüklemek isteyen, sen misin tekrar ortalıkta beliren?.. Defol, korkak, haydi! Şimdi, bıraktığın anılarından bile tiksiniyorum!

Gözyaşlarımı sildim, teselli ettim kendimi ve akşam yemeğine kadar kapandım odama, yemek için aşağı indim... Ama Saint-Ange belirmedi ortalıkta, hasta olduğunu söylemem gerekti. Ve ertesi gün, sadece yüzündeki durgunluğu görmeme izin verecek kadar marifetliydi. Kandırılmışım; gerçekten, bana olan tutkusunu yenmesi için kendinde yeterli gücü gösterebileceğine inanmışım. Aldanmışım meğer, vefasız... Tüh, neler diyorum ben bayım! Ona daha fazla sövüp saymamalıyım, gözyaşları-

mı ve çektiğim vicdan azabını hak ediyor o yalnızca.

Saint-Ange sakın de görünüyordu zira hazırdı planları. Böylece iki gün huzurlu geçti ve üçüncü günün akşamına doru herkese ayrılışını haber verdi; Paris'teki ortak işleriyle ilgili düzenlemeleri için koruyucusunu, Bayan Dulfort'u da aldı yanına.

Evdeki herkes uyumaya gitti... Bağışlayın beni bayım, bu korkunç felaketin öyküsünü anlatırken, önceden beni bulanıklığa sürüklüyor, korkudan tüylerim ürpermeden zihnimde betimleyemiyorum.

Aşırı derecede sıcak bastığı için, neredeyse çırlıçırplak atmıştım kendimi yatağa; oda hizmetçim çıktığı sırada odamdan, ben de mumu söndürmek üzereydim... Dikiş kutusu yatağımın üzerinde açık kalmıştı maalesef, çünkü ertesi gün için ihtiyacım olacak olan gazlı bezi kesmiştim. Gözlerim henüz kapanmaya başlamıştı ki, bir gürültü işittim. Çevikçe kendimi kaldırdım yataktan. Bir elin beni yakaladığını hissettim.

- Artık benden kaçamayacaksın Florville! dedi bana Saint-Ange. Bu oydu. Tutkumun aşırılığını bağışla, ama benden kaçmaya da yeltenme... Benim olmak zorundasın.

Baştan çıkarıcı alçak! diye haykırdım ve kaçtım o anda, öfkemin olası sonuçlarından korkarak...

Tek korkum sana sahip olamamak, acımasız kız, diye sözü aldı tekrar bu ateşli genç adam, öyle ustaca üstüme atılırken... Ve öyle aşırı öfke içindeydim ki, kurbanı olmadan evvel onu engellemeye çalışırken... Küstahlığı beni çileden çıkarmıştım, kendimi buna teslim edip daha sonrasında pişmanlık acısı çekmektense her şeyi yapmaya kararlı olarak, kendimi ondan kurtardım ve ayaklarımın dibinde duran dikiş kutusundaki makasa doğru atıldım; bununla aşırı öfkem altında kendimi tutarak kolunu yakalamaya çalıştım, kendi adıma onu bu çözümle ürkütmek için, ayrıca tıpkı ona layık olan şekilde onu cezalandırmak niyetiyle tutmaya çalıştım kolunu. Bana doğru demin yaptığı hareketin şiddetini iki katına çıkarmıştı şimdi.

- Kaç! Hain, diye haykırdım sivri bir makasla yaraladığının kolu olduğunu sanarak, hemen kaç ve işlediğin günahıtan dolayı kızar utancından...

Ah! Bayım, uğursuz bir el, elimi yönetiyordu sanki... Zavallı genç adam bir çığlık attı ve döşemenin üzerine yığıldı... Hemen bir mum yakıp ona doğru kıvrıldım... Aman yarabbi! Onu kalbinden vurmuştum... Son nefesini verdi oracıkta! Kanlı cesedinin üzerine atıldım, onu adeta yerinden fırlatacak kalbime doğru hararetle kavradım... Dudaklarımı onunkine mühürledim, teslim eden ruhunu

geri getirmeye çalışırcasına, yarasını gözyaşlarıyla yıkadım.

- Ey sen! Tek suçu beni çok sevmek olan, umutsuzluktan yolunu kaybetmiş olarak söylüyorum, sen de mi aynı cezayı hak ediyordun? Onu uğruna kendi hayatını feda edebileceğin kişinin elinden mi olacaktı kaybettiğin hayat? Ey zavallı delikanlı! Bir zamanlar o çok sevdiğim adamın kopyası, eğer seni hayata geri getirmek için yapmam gereken tek şey seni sevmekse, beni artık duyabilmenin imkânsız olduğu şu zalim anda söyleyeyim sana, eğer kalbin hâlâ atıyorsa, kendi canım pahasına seni geri getirebilmeyi isterdim... Şunu bilmeni isterim ki, sana ve hissettiklerine karşı asla ilgisiz değildim, sana duygular beslemeden baktığım bir tek an bile olmadı ve senin için hissettiklerim, belki de, yüreğinin içinde yanan aşkının o güçsüz ateşinden çok daha üstündü.

Bu sözlerin ardından, talihsiz delikanlının cesedinin üzerine bilinçsizce attım kendimi; oda hizmetçim içeri girdi, patırtıyı duymuştu; beni ayılttı, hemen arkasından Saint-Ange'ı hayata döndürebilmek için beraber yapabildiğimiz her şeyi yaptık... Nafile! Tüm uğraşlarımız boşunaydı. Bu uğursuz odadan çıktık hemen, kapıyı dikkatlice kilitledik, anahtarı yanımıza aldığımız gibi, kuş misali uçup gittik Paris'e, Bay Saint-Prât'nın evi-

ne... Onu uyandırdım, bu felaket getiren odanın anahtarını teslim ettim ona, dehşet verici serüvenimi anlattım; bana acıdı önce, yakındı, avundurdu ve daha sonra, pek hasta olmasına karşın, dosdoğru Bayan Lérince'in evine gitti. Bu köy, Paris'e çok yakın olduğundan, millet uyanmadan vardı oraya, gecenin hadisesi ortaya çıkmadan, onlardan daha iyi anlaştığım ne arkadaşlarım ne de başka akrabalarım oldu. Hiçbir sevimliliği olmayan bu aptal ve zalim insanları taklit etmekten uzaklar ikisi de, diğerleri böylesi buhranlar içinde, sadece insanı mutsuz kılan yahut zayıf düşürecek şeyleri kulaktan kulağa yayarken sevimli olurlar, öyle davranırlar ki hizmetçiler bile ne olup bittiğiyle ilgili hiçbir kuşkuya kapılmazlar.

Pekâlâ bayım! dedi burada Matmazel Florville birdenbire durarak, çünkü gözyaşları onu boğuyordu artık, peki şimdi, böyle bir cinayeti işleyebilecek bir kadınla evlenecek misiniz? Kanunların şiddetini hak eden bu mahluku alacak mısınız kollarınıza? İşlediği cinayetin ona durmaksızın acı çektirdiği bu bahtsız kızı; o acımasız geceden beri tek bir sakın gece geçirememişken... Hayır bayım, talihsiz kurbanımın kalbini söküp aldığım felaketli dakikaların görüntüsünün zihnimde yeniden ve yeniden canlanmadığı bir gece bile olmuyor!..

- Sakin olun, matmazel, yalvarırım sakin olun, dedi Bay Courval, kendi gözyaşlarını bu kızinkine katarak; doğanın size bahşettiği olağanüstü hassas ruhunuzla, çektiğiniz vicdan azabına akıl erdirebiliyorum; lakin bu öldürücü hadisede cinayetin gölgesine bile rastlamak olası değil, korkunç bir felaket bu, hiç şüphesiz, ama bundan başka bir anlam yüklemeyin, kendinizi canıymışsınız gibi suçlayıp durmayın; hiçbir kasıt ya da canavarlık yok bu vuku bulan gecede. Tek istediğiniz, onun bu tiksiniç ırza geçme arzusundan kurtulmak istemeniz... Sözün kısası, bir cinayet işlendi ama kazara, kendinizi savunurken... İçiniz rahat etsin matmazel, bu konuda ısrar ediyorum, içiniz rahat etsin artık. En ciddi mahkemeler bile gözlerinizden düşen yaşları silmekten başkasını yapamaz, ah! Çok yanlış anladınız beni, niteliklerinizin haklarının, bu vakayı anlatınca sizi, kalbimde açtığım en güzel yere yerleştirmeyeceğimi sandınız. Hayır, hayır, güzel Florville, bu vesile, sizin itibarınızı gözümden düşürmenizden çok uzak, gözlerimi sahip olduğunuz erdemlerin parlaklığına doğru yüceltiyorum şimdi; bu vesile, size tüm acılarınızı unutturacak, teselli eden bir el bulacak kadar daha saygıdeğer kılıyor.

- Bunları söylerkenki iyiliğiniz ve kibarlığınız, diye yanıtladı Forville, Bay Saint-Prât da bana aynıla-

rını demişti; ama aşırı iyiliğiniz, sizin de onun da, vicdanının serzenişlerini önlemeye yetmiyor: asla sakinleştiremeyecek hiçbir şey pişmanlığımın acısını. Aldırmayın, toparlayalım kendimizi bayım, tüm bu akıbetten dolayı endişeli olmalısınız.

Bayan Dulfort hiç şüphesiz ki perişandı; Saint-Ange kendine özgü bir albenisi olarak özellikle tavsiye edilmişti bu kadına, kaybından dolayı matem tutmamak için gönderilmişti ona, ama o sessiz kalmanın doğru yol olduğunu hissetti, böylesi toplumsal skandalın beni mahvetmekten başka bir işe yaramayacağını, koruması altında olan gencecik adamı geri getirmeyeceğini biliyordu, bu yüzden sessizliğini bozmadı. Bayan Lérince, ilkelerinin ağırbaşlılığına ve örf-adetlerinin aşırı düzenliliğine rağmen daha iyi hareket etti mümkün olabildiğince, çünkü sağduyu ve insanlık, gerçek dindarlığın ayırt edici özellikleridir: ilk önce evdekilere durumu şöyle izah etti; büyük bir şımarıklık içinde Paris'in serin havasının tadını çıkarmak isteyip bütün geceyi yolda, dışarıda geçirdiğimi, bu kaprisimden haberi olduğunu anlattı herkese, ayrıca kendisi için de bir mahzuru olmadığını çünkü akşam yemeğini Paris'te yemeği planladığını söyledi. Bu bahaneyle de bütün hizmetçileri oraya yolladı. Bay Saint-Prât ve Bayan Dulfort ile üçümüz başbaşa kalır kalmaz da, mahalledeki papazı ge-

tirdik. Bayan Lérince'in papazı da en az onun kadar bilge ve aydınlı; papaz, Bayan Dulfort'a hiçbir sakınca göstermeden resmi bir tanıklık verdi ve sonra, papaz iki yardımcısıyla birlikte, hiddetimin bu zavallı kurbanını gömdüler.

Gereken tüm tedbirler alındığında herkes yeniden çıktı ortaya; olayın gizli kalması için yeminler edildi ve Bay Saint-Prât, yapılan her şeyin, günahımın kesinkes unutturulması, ortadan kaldırılması için yapıldığını anlatarak sakinleştirmeye çalıştı beni; bundan sonra kalan ömrümü daha önce de olduğu gibi Lérince'in yanında geçirmemi istiyor gibiydi... Lérince beni yanına kabul etmeye dünden hazırdı... Bu yükü üstüme alamadım, Saint-Prât da dikkatimi başka yere çekmemi önerdi, benimle mektuplaşmayı hiç bırakmayan Verquin, tıpkı size söylediğim gibi bayım, yine yanına gidip onunla birkaç ay daha geçirmem için baskı yapıyordu bana, bu isteğiyle ilgili abisine danıştım, uygun gördü ve böylece bir hafta sonra Lorraine'e gitmek üzere yola çıktım; lakin cinayetimin anıları beni her yerde takip ediyor, hiçbir şey beni teskin edemiyordu.

Genellikle gecenin bir yarısı uykumdan uyanıyordum, yine o zavallı Saint-Ange'in çılgınlıklarını ve inlemelerini işittiğimi geçiriyordum aklımdan, onu ayaklarımın dibinde kanla kaplı vaziyette gördüm

yine, barbarlığıma kızdım, bu korkunç anının yansımalarını yeryüzünde son günüme kadar geçireceğime emindim artık ve delip geçtiğim yüreği meğerse hiç tanımadığımı sayıkladım durdum.

Yine bir gece rüyamda, Senneval, benim bedbaht aşığım ki beni hâlâ Nancy'ye sürüklemek istiyordu, bana iki ceset gösterdi; biri Saint-Ange'inki, diğeri ise tanımadığım bir kadının ki, ikisini de gözyaşlarıyla ıslatıyordu ve bana oradan çok da uzakta olmayan kemik çıkıntıları ile dolu bir tabut gösteriyordu, sanırım benim için açılmıştı o tabut; berbat bir huzursuzlukla uyandım; o sırada binbir farklı duygu hareketlendi ruhumda, sanki gizli bir ses şöyle der gibiydi:

"Evet, sen nefes aldığın müddetçe her gün daha da yakıcı hale gelen kanlı gözyaşlarını söküp alacak senden bu talihsiz kurban; ve vicdan azaplarının iğnesi köreleceği yerde durmadan daha da sivrileşip keskinleşecek."

İşte bu halde vardım Nancy'ye bayım, beni bekleyen bin yeni kederle; bir defa kaderin eli üzerimizde ağırlaştı mı, darbeleri bizi ezip çiğneyene kadar sürüyordu.

Bayan Verquin'in evine gittim, son mektubunda bana yalvarmıştı, beni tekrar görmekten pek bah-tiyar olacağını söylemişti, ama hangi şartlar altında, aman yarabbi! İkimiz de birbirimizi görmek-

ten son derece hoşnut olacaktık! Evine vardığımda ölüm döşeginde yatıyor halde buldum onu; kim diyebilirdi öylesi manzaraya tanık olacağımı, ulu Tanrım! Bana en son yazdığı günün üstünden iki hafta bile geçmemişti henüz... O mektubunda şimdiki zevklerinden ve ileride yapmak istediklerinden bahis açmıştı; ölümlülerin planları bunlar, günlerin seyrini parçalara ayıran acımasız ölümün tam ortasındaki zevküsefa ve insanlar bu öldürücü lâhza ile meşgul olmaksızın yaşarlar, sanki her daim var olacaklarmış gibi, ölümsüzlüğün bu karanlık bulutları arasında kaybolurlar, onları bekleyen belirsiz akıbeti.

İzin verin bayım, maceralarımın öyküsünü anlatmaya biraz ara vermeliyim, kaybımdan söz etmek ve bu kadını mezara götüren, ona eşlik eden ürkütücü stoacılığı tasvir etmek için.

Bayan Verquin artık genç yaşta sayılmazdı, şu halde elli iki yaşındaydı, yaşı için çılgınca olan bir eğlenceden sonra, serinlemek için kendini suya atmış, baygın ve bitkinmiş, onu telaş içinde eve taşımışlar, ertesi günden itibaren zatürree kendini belli etmiş, altıncı gün, yaşayacağı en fazla yirmi dört saatinin kaldığını belirtmiş doktor. Bu haber onu hiç korkutmamış çünkü geleceğini biliyor-muş, beni içeri kabul etmelerini tembihlemiş hizmetçilerine; yetiştim, doktorun tahminine kalırsa o

akşam içinde verecekti son nefesini. Uşakları ellerinden gelen tüm beğeni ve zarafetin olduğu möbelenin bir odaya yerleştirdiler onu; uyumuştı, baştansavmaydı elbisesi, zevkini gösteren bir yataktan, büyük perdelerinin Tours lilasından oluşuna, doğal çiçeklerle hoşça bezenmiş çelenklere, karanfil demetleri, yaseminler, yumrulu çiçeklerden güllere kadar dairesinin her bir köşesi süslenmişti, bir sepetteki yaprakları koparmakla meşguldü, daha şimdiden taç yaprakları kaplamıştı yatağının üzerini. Beni görür görmez ellerini uzattı.

- Yaklaş Florville, dedi bana, çiçeklerle donatılmış yatağında sarıl bana... Ne kadar büyümüş, ne kadar güzel bir kadın olmuşsun sen... Ah! Erdemlilik seni iyileştirdi!.. Sana durumumu söylediler, söylediler sana... Ben de biliyorum vaziyetimi... Birkaç saat sonra gitmiş olacağım... Seni yeniden göreceğim zaman bu kadar kısa bir süremizin olacağına inanmazdım... Gözlerimi yaşlarla dolu görünce, haydi canım sen de, deli kız, dedi bana, çocukça davranma artık haydi!.. Benim mutsuz olduğumu mu sanıyorsun? Dünyadan her kadın gibi keyif almadım mı? Sadece feragat etmek zorunda kaldığım hazları kaybedilmiş yıllarımdan sayarım: onlarsız ne yapardım ben? Hiç şüphesiz, artık geçmişi öyle ya da böyle yaşayamamış olmaktan dolayı yakınmayacağım; birkaç zaman

sonra hiçbir erkek istemeyecekti artık beni ve ben tiksintiyle nefes almam gerektiğinde arzu etmedim asla yaşamayı. Ölüm korkulacak bir şey değil çocuğum, sadece inananlar için geçerli bu kuruntu; daima cennet ile cehennem arasında, kim için hangi kapısını açtığı belli olmayan Tanrının kullanı, bu kaygı derbeder ediyor onları; hiçbir şey ummayan benim için, ölümümden sonra hayattaykenki halimden daha mutsuz olmayacağımdan eminim, doğanın bağrında sakince uyuyor olacağım, pişmanlık ve acı hissetmeden, üzüntü ve endişe duymadan. Yasemin dolu kameriyemin içine gömülmek istedim, yerim çoktan hazır bile, orada olacağım Florville ve bu bedenden yayılan atomlar parçalanıp çiçekleri beslemeye, filizlendirmeye yarayacak, tüm çiçeklerime, ev sevdiklerime. Yanaklarıma o çiçeklerden bir buket koyarak devam etti sözüne, gelecek sene, eski arkadaşının ruhunu soluyor olacaksın bu çiçekleri kokladığında, bu ıtır, zihninin tüm noktalarına doğru yayılırken sana harikulade fikirler verecek ve sana beni düşündürcekler.

Gözyaşlarımla yine süzölmeye başladı... Kadıncağzın ellerini sıktım ve bu korkunç materyalist düşünceleri dine daha az aykırı olan bir iki sistemle değiştirmeyi diledim; ama bu dileğimi fazla patla-

arak söylemiş olacağım ki niyetimi anlayıp panik içinde itekledi beni.

- Aman Florville, diye çığlık kopardı, sana yalvarırım zehirlenme beni yanlışlarınla, bunlar son anlarım, bırak da huzurlu öleyim, bütün hayatım boyunca reddettiğim şeyleri ölmek üzereyken kabul edecek değilim ya...

Ses çıkarmadım; cılız hitabetim, onun böylesi kararlılığı karşısında nasıl başarılı olabilirdi ki? Onun dini görüşlerini değiştirmeye çalışmadan, yalnızca üzüntü duyabilirdim, insanlığım ise buna karşı geliyordu. O sıralarda, sanırım yan odadan gelen, yumuşak ve ezgili bir müzik işittim.

- İşte, dedi bu epikürist, tam da bu şekilde ölmeye niyetliydim; Florville, etrafım papazlarla çevrilince daha mı iyi olacak? Benim son anlarımı huzursuzluk, telaş ve mutsuzlukla mı geçirmemi istiyor bunlar?.. Hayır, senin dindarlarına, onlara benzemeden de dinginlik içinde ölebileceğimizi öğretmek istiyorum; onları, din ile değil ama sadece cesaret ve sağduyunun huzur içinde ölmek için yeterli olacağına ikna etmek istiyorum.

Zaman ilerliyordu: bir noter girdi içeri, onun için getirilmişti. Müzik durdu, son birkaç arzusunu yazdırdı ona; çocuksuz, uzun yıllardan beri dul olduğundan bir sürü mal varlığına sahipti, vasiyeti ile arkadaşlarına ve uşaklarına bıraktı mirasını.

Daha sonra, bir yazmanın oturduğu yatağına yakın yerden küçük bir sandık çıkardı.

- İşte bana kalanlar, dedi: birkaç peşin para ve birtakım mücevherat. Akşamın geri kalanında oyalandık, eğlendik; “işte siz, odamdaki altı kişi, şunları altınıza pay edeceğim, bir piyango olacak bu, kendi aranızda çekiliş yapacak ve her biriniz kendi payınıza düşeni alacaksınız.

Soğukkanlılığına hayret etmişim. Kendine sitem edeceğim o kadar şeyin olması ve yine de son dakikalarına öyle sakinlikle girmesi bana inanılası gelmiyordu. Eğer birkaç günahkârın korkunç ölümü bizi ürpertiyorsa, pişman olmamakta kararlı insanlar adına ne kadar ürkmeliyiz!

İstedikleri yerine getirilmişti. Muhteşem bir yemek servis edildi onuruna, çeşit çeşit yemekler yedi bizimki, İspanyol şarabı ve likörleri götürdü art arda, doktoru da onun durumunda, yaptıklarının ziyanı olmayacağını dile getirdi.

Piyango çekildi; her birimize yüz Fransız altınına yakın miktarda servet düştü, kâh altın kâh mücevherat. Bu oyuncuk, onu yakalayan şiddetli bir nöbet ile anca sona ermişti.

- Peki! Şu anda mı olacak? dedi doktora, sükûnetini koruyordu boyuna.

- Madam, korkuyorum.

- Gel yanıma öyleyse Florville, dedi bana, kollarını uzatarak, son elvedalarımı kabul et, erdemlerinin bağrında vermek istiyorum son nefesimi...

Beni kollarına sıkıca bağladı ve güzel gözleri bir daha açılmamak üzere kapandı.

Bu evde yabancıydım, beni artık burada tutabilecek bir şey kalmadığından, derhal ayrıldım... Nasıl bir vaziyette ayrıldığımı düşünmeyi size bırakıyorum... Ve bu seyirliğin hâlâ ne kadar kararttığını zihnimi.

Bayan Verquin ile benim düşünce tarzlarımız arasında onu candan sevmememe yol açan büyük bir fark vardı; ayrıca benim namussuzluğumun asıl sebebi bu kadın değil miydi ve arkasından gelen türlü talihsizliklerin? Gelgelelim bu kadın, gerçekten bakımımı üstlenen tek adamın kız kardeşi, bana nezaket ile davranıyordu, ölüm döşeğindeyken bile iyilikle yaklaşmaya devam etmişti bana. Gözyaşlarım içtendi bu sebeple ve kederim iki katına çıkmıştı, onun kişiliğindeki böyle harika vasıfları düşününce, bu acınası mahluk istemeden kaybetti kendini ve Tanrının bağrından daha önceden reddedilmiş olarak, hiç kuşkusuz, son derece günahkâr hayatının merhametsizce cezalarla bedelini ödemeye maruz kalacaktı. Oysaki Tanrının en üstün iyiliği bana açılmıştı, bu perişan edici fikirleri yatıştırmak için; ben de diz çöküp bu mutsuz,

derbeder kulunu bağışlasın diye varlıkları Yara-
dan'a dua etme cesaretini göstermiştim; ben de
aslen bir o kadar muhtaçtım Tanrıya, suçumu,
günahımı bağışlaması için, bir e başkaları adına
yakarmaya başladım ve günahların bana bağlı
olanlarının yumuşatmak için, Bayan Verquin'in
piyangosundan kazandığım paradan on Fransız
altını bir araya getirip hepsini fakirlere ve papa-
zın dini bölgesindeki muhtaçlara dağıttım.

Üstelik, bu talihsiz kadının son arzuları zamanı
geçirilmeden, titizlikle yerine getirildi; eksik bir
şeyler de kalabilir endişesiyle kendi düzenlemeleri-
ni de yapıp işini garantiye almıştı: onu yasemin
dolu kameriyesine emanet ettik, gömüldüğü yerin
üzerinde bir tek şöyle yazıyordu: VIXIT¹

Böylelikle en değerli arkadaşımın kız kardeşi can
verdi; zekâ ve bilgiyle dolu, yetenek ve zarafet ile
yoğrulmuş Bayan Verquin, başka bir tutum ile
tanıdığı tüm insanlardan saygı ve aşkı hak edebi-
lirdi; ancak elde edebildiği tek şey hor görülme
oldu. Yaşlandıkça düzensizlikleri de bir o kadar
artıyordu; hiç öğretimiz kalmadığında ve utanma-
yı bıraktığımız yaşta, asla olmadığımız kadar tehli-
keli oluruz; sapıklık kalbi kangren eder, ilk ayıpla-
rımızı, zaaflarımızı tasfiye eder ve yavaş yavaş

---

¹ VIXIT: Hayatını yaşadı.

daha ağır suçlar keşfederiz ve bunların hâlâ çılgınlıklara yüz verdiğimizden ileri geldiğini öne süreriz; ancak erkek kardeşinin inanması imkânsız körlüğü beni şaşırtmayı hiç bırakmadı: yürek temizliği ve iyiliğin ayırt edici işareti gibi; namuslu insanlar, kendilerinin de ellerinden gelmediği kötülükten asla şüphe duymazlar ve işte aynı şekilde zaptedildikleri ilk düzenbaz tarafından bu kadar kolay kandırılmalarının sebebi de bu, pek çok geçim kolaylığı ve çok az da şöhret onları aldatmaya yetiyor, sadece kendi itibarının zedeleme işini yapan küstah serseri, yeteneklerini günah ve ahlaksızlık için bile kanıtlamadan, erdeme yalnızca şaşaa, parlaklık yükler.

Bayan Verquin'i kaybederek, aşığının ve oğlumun haberlerini alabilme ümidini de hepten yitirmiştim, hayal edersiniz ki Verquin'i öyle berbat halde gördükten sonra onunla konuşmaya yeltenemezdim.

Bu felaketten dolayı mahvolmuş ve ruhumun kıyıcı vaziyetine yaptığım seyahatten bitkin düşmüş halde, çözümünü birkaç zaman, önceden yerleştiğim, Nancy'deki handa dinlenmekte buldum, gerekmedikçe kimseye görünmeyecektim, madem Bay Saint-Prât ismimi saklamamı istiyor gibiydi; oradan yazdım bu mektubu koruyucuma, onun yanıtına göre yola çıkmaya karar vererek.

“Sizin için hiçbir şey ifade etmeyen bu zavallı kızcağız, dedim ona, bayım, acımanızdan başkasına hakkı olmayan, hayatınızı ebediyen huzursuz eden; nispeten daha taze olan kaybınızdan dolayı duyduğunuz üzüntü hakkında söz etmem gerekirken, kendisi hakkından konuşmaya cüret eden, emirlerinizi sorup bekleyen bir kızım ben...”

Ama o, bedbahtlığın beni her yerde takip ettiğini ve daimi olarak, uğursuz sonuçların ya tanığı ya da kurbanı olacağımı söylemişti.

Bir akşam, oda hizmetçimle beraber aldığım havadan dönüyordum, oldukça geç bir saatti; yalnızca bu oda hizmetçisi kız ve Nancy’ye varırken tuttuğum kiralık uşak eşlik ediyordu bana; herkesler çoktan uyumuştı. Tam eve girdiğim sırada, yaklaşık elli yaşlarında, uzunca, hâlâ güzelliğini koruyan bir kadın; onu hana geldiğim zamandan beri görüyordum arada, birdenbire odasından çıktı, elinde bir hançer vardı, onu koridorun sonundaki odasından çıkan başka bir kadına fırlattı... Bu katıksız sahne görülmeye değerdı... Ben kovaladım... Arkadan yardımcılarım yetişti; göz açıp kapayıncaya kadar, yardım çağırmak için bile zaman bulmaksızın... Fark ettik ki, bu sefil saldırdığı kadına hançeri defalarca saplıyor, belki yirmi kez, daha sonra odasına geri döndü, dalgınlıkla, bizi fark edemedi. Önce bu kadının deli olduğu-

nu sandık çünkü cinayetinın sebebine anlam verememiştik; oda hizmetçim ve uşağım çığlık atmak istediler; nedenini tahmin edemediğim bir hareket onları susturmama zorladı, kollarından kavrayıp handaki odama sürükletti ve böylece kendimizi hapsedtik odaya.

Az sonra korkunç bir kargaşa yaşandı; hançerlenen kadın, yapabildiği kadarıyla merdivenlerin önüne atmıştı kendini, tüyler ürpertici çığlıklar kopararak; son nefesini vermeden evvel, canına kıyanın adını söylemeye fırsat bulmuştu; ve bizim, hana en geç girenler olduğumuzu bildikleri için katil ile aynı şekilde tutuklandık. Bununla birlikte can çekişen kadının tanıklıkları bizim üstümüzde hiç şüphe bırakmadığından, handan çıkmak için savunma bildirmekle yetindik davanın sonuçlanmasına kadar. Suçu işleyen kadın hapse atıldı, hiçbir şeyi itiraf etmeyip kendini sağlamca savundu. Yardımcılarım ve benim haricimde olaya tanık olan kimse bulunmaması sebebiyle ortaya çıkma-mız gerekiyordu... Konuşmak gerekiyordu, gizli-den gizliye içimi kemiren bu karışıklığı titizlikle saklamak gerekiyordu... İşkenceye sürükleyen mecburi itiraflarım gibi ölümü hak ediyordum ben, çünkü günahlarımız yakındı, ben de buna benzer bir cinayetten suçluydum. Böylesi acımasız tanıklıklardan kaçınmak için hangi bilgileri verdi-

ğimi bilmiyordum; onları dikte ederken yüreğimden bir o kadar kan damlaları sökülüp alınıyor gibi geliyordu bana, ağzıma aldığım sözcüklerden; buna rağmen yine de olan biteni anlatmak icap ediyordu: gördüğümüz şeyleri itiraf etmemiz. Hem zaten bu kadıncağızın öldürülmesiyle ilgili aşağı yukarı kanaatlerimiz oluşmuştu, rakibinin canına kıydığı hikâyesi mesela, epey emin şekilde, bu suçlamada bulunduk, biliyorduk sahiden, sonra, biz olmadan o kadının suçlanması imkânsızdı, çünkü olayın arka perdesinde, bu serüvende uzlaşıp ortaklaşa hareket ettiği bir adam vardı ondan hayli şüphelenebileceğimiz, ki daha sonra sıvışmıştı bu adam. Ama itiraflarımız, özellikle kiraladığım uşağinkiler, ki han adamıydı kendisi... Saygınlığımız zedelemekten, kendimizi de tehlikeye atmadan onu suçlamamız olası değildi, çünkü olay uşağın ilgilendiği handa vuku bulmuştu.

Onunla son yüzleşmemde bu kadın benimle ilgili şeyler sormak niyetindeydi büyük bir şaşkınlıkla ve bana yaşımı sordu.

- Otuz dört yaşındayım, dedim ona.
- Otuz dört yaşında mısınız?.. Peki, bu taşradan mısınız?
- Hayır bayan.
- İsminiz Florville mi?
- Evet, diye yanıtladım, adım bu.

- Sizi tanımıyorum, diye aldı sözü; ama namuslu ve saygınsınız, insanların dediğine göre, bu şehirde; ne yazık ki benim için bu kadarını öğrenmek yeter...

Ardından, huzursuzlukla devam etti:

- Matmazel, yaptığınız korkunçlukların tam ortasında, düş'ünüzü gözlerimin önüne serdiniz; benim oğlumla beraberdiniz... Onun annesiyim ben ve perişanım... Aynı boy... Aynı elbise... Ve idam sehпасı da gözümün önündeydi.

Bir düş! diye haykırdım... Bir düş, bayan! Hemen düş gördüğümü aklıma getirdim, bu kadının davranışları korkuya kapılmama sebep olmuştu, o kadını, Senneval ile görünen biri olarak tanımıştım, kemik çıkıntısıyla dolu tabutun yakınında... Gözlerim yaşlarla kaplandı; bu kadını ne kadar araştırırsam o kadar geri çekmek itiyordum tanıklığımı. Onun yerine ölmeyi dilerdim... Kaçmayı ve kendimi kurtarmayı dilerdim... Onun, beni soktuğu bu korkunç manzarayı gördüklerinde, masum olduğuma ikna olduklarından, bizi ayırmakla yettindiler; mahvolmuş vaziyette evime döndüm, nedenini meydana çıkaramadığım bin değişik duyguya bulanıp harmanlanmıştım; ve ertesi gün, o sefil kadın ölüme gönderildi.

Aynı gün, Bay Saint-Prât'dan cevap aldım, geri döneceğine dair söz verdi. Nancy ise bana verdiği

ölüm getirici sahnelerden sonra artık çok da hoş bir yer olarak gelmiyordu, derhal orayı terk ettim ve başkente doğru yolumu tuttum; bana her an çığlık çığlığa ağlıyormuş gibi gelen bu kadının yeni hayaleti tarafından takip ediliyordum: “O sensin, acınası yaratık, beni ölüme gönderen sensin ve beni kendi ellerinle mezara koyduğunu bilmiyorsun!”

Onca musibetten dolayı alt üst olmuşum ve bir o kadar kederden de zulme uğramışım, Bay Saint-Prât’dan, bana günlerimi derin bir ıssızlıkta geçirebileceğim ve dinimin gerektirdiği en sert ve kesin ödevleri uygulayabileceğim bir inziva araması için yalvardım; o da sizin bana bulduğunuz yeri önerdi bayım; aynı haftada yerleştim, yalnızca ayda iki kere koruyucumu görmek için ve Bayan Lérince’in yanında birkaç zaman geçirmek için çıkıyordum evden. Ama Tanrı, bana hassas darbe-lerle vurmaya çalışıyordu her gün, Bayan Lérince’le geçirdiğim zamanın tadını çıkarmama izin vermiyordu, geçen sene onu kaybetme talih-sizliğini yaşadım; sevecenliği, o vicdansız dakika-larda ondan ayrılmamı istememişti, son nefesini verirken dahi kollarımın arasındaydı.

Ama kim inanırdı buna bayım? Onun ölümü, Bayan Verquin’inki gibi huzurla olmamıştı; Bayan Verquin, hiçbir zaman hiçbir şey için umudu ol-

madığından, her şeyini kaybetmekten de korkmuyordu; Bayan Lérince ise umudunun amacını yitirdiğini görmekten dolayı ürperiyordu; hiçbir vicdan azabı fark etmedim Bayan Verquin’de, ki hücum etmeliydi azap tüm bedenine ve ruhuna, onu allak bullak etmeliydi... Bayan Lérince ise, ömrü boyunca hiçbir sebeple pişmanlık acısı çekmediği halde şiddetle hissetti. Bayan Verquin, ölürlen yeteri kadar sapıklık ve kötülük yapamadığı için pişmanken, Lérince, yapamadığı iyilik ve yardımlar için sitem ederek gözlerini yumdu. Birisi sadece hazlarını kaybedeceğine üzülüp, çiçeklerle donatıldı, diğeri ise geçmişinde erdem sunamadığı saatlerine üzülüp, küllerden çarmıhın üzerinde ölmek istedi.

Bu zıtlıklar beni telaşlandırıyor; azıcık hissizlik ruhumu zaptetmişti; peki öyleyse neden dedim kendime, dinginlik, böyle zamanlarda bilgeliğin paylara ayrılması değil midir, uygunsuz davranışın varlığı gibi görüldüğünde? Ama o anda, yüreğimin köşesinde gürler gibi adeta ilahi bir ses yükseldi: hemen haykırdım, “benim için mi, Tanrının isteklerini araştırmak! Gördüğüm şey, beni bir fazilete daha güvendiriyor: Bayan Lérince’in büyük korkuları, erdemin gösterdiği ihtimamdandır, Bayan Verquin’in zalim duygusuzluğu ise yalnızca günahının sapıklığından ibarettir. Ah! Son an-

larımda seçim yapma şansım olsa, diğeri gibi sersemleştirilmekten ziyade, Tanrının, Bayan Lérince'e de yaptığı gibi beni korkutma lütfunda bulunmasını dilerdim.”

İşte bu da maceralarımın sonuncusu bayım. Rahibelerin bulunduğu manastırda yaşamaya başlayalı iki yıl olmuştu, ki beni oraya velinimetim yerleştirmişti; evet, bayım, orayı mesken tutalı beri iki yıl geçmişti aradan, bir an bile huzur bulmaksızın, bir gece bile şu talihsiz Saint-Ange'ın hayalinin ve Nancy'deki, idamına sebebiyet verdiğim o zavallı kadının gözlerimin önünde yeniden ve yeniden belirmediği olmadı; işte beni bu vaziyette buldunuz, işte size ortaya çıkarmam gereken gizli şeyler; sizi ayartan duygulara teslim olmadan önce, size bunları anlatmak görevim değil miydi? Şimdi size layık olabilmem mümkün mü, görün... Görün, kederin içine işlediği ruh, ömrünüzün geri kalan anlarında size bir iki neşe getirebilecek mi... Ah! İnanın bana bayım, kendinizi kandırmaktan vazgeçin; benim için tek uygun şey olan o ağır, kasvetli inzivaya geri dönmeme izin verin; bana sahip olursanız önünüzde sürekli olarak vicdan azabının ürkünçlüğü, keder ve talihsizlikten gayrı bir şey olmayacak.

Bayan Florville hikâyesini, kendini şiddetli bir iç huzursuzluğu ve çalkalanma içinde bulunmadan

tamamlayamamıştı. Yaradılıştan canlı, duygulu ve nazik olduğundan, başına gelen felaketleri anlatırken ziyadesiyle etkilenmemesi imkânsızdı.

Bay Courval, Florville'in hikâyesinde geçen son olaylarda, ilk anlattıklarındaki gibi tasarılarını değiştirmek zorundan kalacağı geçerli sebepler göremiyordu. Sevdiği kadını sakinleştirmek için elinden geleni yaptı.

Size tekrar etmeme izin verin matmazel diyordu, bana anlattıklarınız arasında felaketli ve eşi benzeri olmayan şeyler var; ama içlerinden bir tanesinde bile ne vicdanınızı telaşa düşürmenize neden olacak ne de şerefınızı zedeleyecek bir şey göremiyorum... On altı yaşında bir entrika... Olsun varsın, kabul, sizin pek çok mazeretiniz vardı... Yaşınız, Bayan Verquin'in ayartmaları... Hiç şüphesiz çok çekici bir delikanlıydı... Ve onu bir daha göremediniz o günden beri, değil mi matmazel? Biraz tedirginlikle devam etti Bay Courval... Ve öyle görünüyor ki onu bir daha hiç göremeyeceksiniz...

- Ah! Kesinlikle göremeyeceğim, diye yanıtladı Florville, tedirginliğinin sebebini tahmin ederek...

- Peki öyleyse! Matmazel, hazırlıklarımızı tamamlayalım artık, size yalvarıyorum ve yaşam öykünüze, ne tüm iffetinize minnettar olacak üstün itibarın ne de sizi daha çekici kılan hürmetin, dü-

rüst bir adamın yüreğinde asla değerinin azalmayacağını garanti ediyorum.

Matmazel Florville, son kez koruyucusuna danışma amacıyla Paris'e dönmek için izin istedi ve kesinlikle karşlarına başka bir engel daha çıkmayacağına dair söz verdi. Bay Courval, bu saf ve dürüst görevi Florville'inin yerine getirmesini reddedemezdi; kız yola çıktı ve bir hatanın sonunda Saint-Prât ile birlikte geri geldi. Bay Courval de onu nezaket yağmuruna tuttu ve bunu öyle duygulu öyle içten bir usul ile yaptı ki, koruma alçakgönüllülüğünü gösterdiği kızla evlenmekten dolayı göklere çıkacağını ve bu sevimli insanı ona verirse akrabasına her daim minnettar olacağını söyledi; Saint-Prât, Courval'in nezaketine karşılık dikkat kesildi ve ona, Matmazel Florville'in karakteriyle ilgili faydalı bilgiler vererek devam etti.

En sonunda Courval'in iple çektiği gün geldi, merasim yapıldı ve evlilik sözleşmesi okunduğu sırada Courval, şaşkınlığa uğradı çünkü Bay Saint-Prât kimseyi önceden haberdar etmeden, bu evlilikten yana, zaten Matmazel Florville'e pansiyon ücreti için verdiği miktara bir o kadar katmış, kırk bin liralık yıllık gelir eklemişti ve ölümünde yüz bin franklık bir miras.

Bu ilgi çekici kız, koruyucusunun bu yeni iyiliklerini görür görmez bolca gözyaşı akıttı ve kendini

gururu okşanmış hissetti, kalbinin köşesinde, onunla evlenmek isteyen adama sonunda onun az da olsa sevgisine değebilecek bir servet sunmaktan dolayı gururluydu.

Cana yakınlık, saf neşe, karşılıklı saygı ve bağlılık güvencesi bu birleşmenin kutlamasını yönetiyordu... Bu kaçınılmaz evlilik, belli ki Cehennem Tanrıçaları tarafından gizlice aşklarının meşalesini söndürecekti.

Bay Saint-Prât, Courval'in taşradaki evinde bir hafta geçirdi, aynı şekilde yeni damadın arkadaşları da; ama yeni evliler onlarla Paris'e dönmedi: kışın başlarına kadar taşradaki evlerinde kalmaya karar verdiler, işlerini düzene sokmak için zamana ihtiyaçları vardı, ki daha sonra yaz-kış kullanabilecekleri güzel bir evleri olsundu Paris'te. Bay Saint-Prât onlara, kendi evine yakın şirin bir konak bulma işini almıştı üstüne, birbirlerini daha sık görsünler diye, bütün o hoş beklentilerin tatlı umutları içinde. Bay ve Bayan Courval onlarla birlikte neredeyse üç aya yakın bir zaman geçirmişlerdi ve daha şimdiden kızın hamile olduğundan eminlerdi, bu haberi nazik Bay Saint-Prât'ya bildirmekten nefret etmişlerdi, beklenmedik bir olay gelip acımasızca bu mutlu karı kocanın huzurunu bozup, evliliklerinin tazeliğini bozunca ve ne

zaman ki birleşmenin taze gül goncalarının yerini matemli serviler alınca...

Burada kalemim duruyor... Okuyuculardan merhamet dilemeliyim, daha ileriye gitmemek için yalvarmalıyım onlara... Evet... Evet, hemen o anda durmaları için, korkudan ürpermek istemiyorlarsa şayet... İnsanlığın yeryüzündeki hazin durumu... Kem gözlerin garabetinden doğan zalim sonuçlar... Neden, insanların içinde en iffetli, en hassas ve en sevimli olan bedbaht Florville'in kendini, akla hayale gelmez yazgılarının kenetlenmesiyle, zincirleme felaketlerin onu bulması, doğanın yaratabileceği gelmiş geçmiş en tiksiniç canavarı olarak bulması gerekiyordu?

Bu müşfik ve nazik eş, bir gün, kocasının yanında, inanılmaz karanlık bir İngiliz romanı okuyordu, şu halde romanın gidişatı onu pek telaşlandırıyordu.

- Elbette, dedi kitabı elinden atarak, işte neredeyse benim kadar bedbaht bir canlı.

- Senin kadar bedbaht! dedi Bay Courval, sevgili karısını kollarına sararak... Aman Florville, sana mutsuzluklarını unutturabileceğime inanmıştım... Görüyorum ki yanılmışım. Bunu bana böyle kırıcı bir şekilde mi söylemek zorundaydın!

Ama Bayan Courval nasıl da duyarsızlaşmıştı; kocasının okşayışlarına tek bir kelime bile etmedi, tepkisizdi; istemdişi bir hareketle, büyük ürküntü

içinde onu kendinden uzaklaştırdı ve aceleyle ondan uzaktaki sofaya gitti ve iki gözü iki çeşme ağladı; böyle namuslu kocanın gidip onun ayaklarına kapanması boşunaydı, onu kendinden çok seven adamın yalvarmaları boşunaydı, onu yatıştırması ya da en azından mutsuzluk nöbetinin nede-nini öğrenmek istemesi nafileydi; Bayan Courval, onu kendinden uzaklaştırmaya, gözyaşlarını silmek istediğinde yüzünü başka tarafa çevirmeye devam etti, ta ki, Courval, Florville'in eskilerden kalma tutkusunun felaketli anısının onu yeniden alev alev tutuşturmasından emin olana kadar, kocası, ona sitem etmekten kendini alıkoyamadı; Bayan Courval ise bu serzenişleri, hiç cevap vermeden dinledi, ama en sonunda ayağa kalkarak:

- Hayır, bayım, dedi kocasına, hayır... Beni kaplayan kederin sebebini yanlış yorumluyorsunuz: beni telaşa düşüren, anılarımın yeniden canlanması değil; içime doğan şeylerden, bu korkularım... Sizin yanınızda mutluyum, bayım... Evet, hem de çok mutluyum... Ve mutlu olmak için doğmadım; uzun süreler boyu saadet içinde olmam imkânsız; yıldızım kader bu, mutluluğumun şafağı benim için yıldırımdan önce çakan şimşekten başka bir şey değil... İşte beni alınyazım ürkütüyor, korkarım ki beraber yaşamak yazgımızda yok. Bugün karınızım, belki yarın artık karınız olmayacağım...

Gizli bir ses, kalbimin köşesinde, bütün bu bahtıyarlığın benim için gölgeden ibaret olduğunu, tıpkı çiçeğin bir gün içersinde açıp, yeşerip solması gibi dağılacağını haykırıyor. Öyleyse beni ne kapris ile ne de sizden soğumakla suçlamayın bayım; kabahatli olduğum şey aşırı duyarlılığım, tüm yaşananların en uğursuz taraflarını görmek gibi talihsiz yeteneğim, şanssızlıklarımın ıstıraplı neticele-ri...

Ve Bay Courval, karısının ayakları dibinde, onu okşayarak, onunla konuşarak yatıştırmaya uğraşıyordu, mamafih başarılı olamıyordu, o sırada birdenbire (Ekim ayında bir günün akşamı, saat yedi civarında) bir uşak yanlarına gelip Bay Courval ile acilen görüşmek isteyen bir yabancıнын olduğunu söyledi... Florville ürperdi... İstemsizce gözyaşları yanaklarından akıp gitti, ayakları sendeledi ve olduğu yere oturdu; konuşmayı istedi lakin sesi dudaklarında kayboluyordu.

Bay Courval, uşağın ona az önce dediklerinden ziyade karısının vaziyetiyle daha çok meşguldü. Uşağa terslikle, ziyaretçinin beklemesini emretti ve hemen karısının yardımına koştu; ama Bayan Courval onu sürükleyen gizli duygunun altında ezilmekten korkarak paniğe kapıldı ve birazdan yanlarına gelecek yabancıнын önünde duygularını

saklayabilmeyi diledi, dinç bir şekilde ayağa kalktı ve:

- Bir şeyim yok bayım, iyiyim ben, genç adam gelebilir. Uşak çıktı ve bir dakika içinde geri döndü, arkasında otuz yedi ila otuz sekiz yaşlarında gösteren bir yüz ifadesiyle, ayrıca hoş, en yerleşmiş acıların izlerini yüzünde taşıyan bir adam peşinden geliyordu.

- Ah babacığım! diye haykırarak kendini Bay Courval'in ayaklarına attı, sizden yirmi iki yıldır ayrı kalan zavallı oğlunuzu tanıyacak mısınız, ters giden talihi yüzünden acımasız hatalarla cezalandırılmış ve o zamandan beri belini bükmeyi bırakmamış kara talihli oğlunuzu?

- Ne? Sen benim oğlum musun!.. Yüce Tanrım!.. Nankör! Hangi olay sana benim varlığımı hatırlatmış olabilir ki?

- Yüreğim... Sizi sevmeyi asla bırakmayan bu suçlu yürek... Beni dinleyin baba... Beni dinleyin, size anlatacağım talihsizlikler, benim başıma gelenlerden daha büyük; lütfen oturun şimdi ve dinleyin beni; ve siz Madam, diye devam etti genç Courval, babasının karısına seslenerek, bağışlayın beni, size hayatımda ilk defa hürmetlerimi sunduktan sonra, artık babamdan saklamamın imkânsız olduğu, ailenin en korkunç felaketlerini sizin de önünüzde açıklamak zorunda buluyorum kendimi.

- Konuşun bayım, konuşun, dedi Bayan Courval mırıldanarak ve gözlerini dalgın dalgın bu genç adama çevirdi; mutsuzluğun dili yeni bir şey değil benim için, bunu çocukluğumdan beri biliyor, başka bir şey tatmıyorum.

Genç adam, gözlerini Bayan Courval'e dikerek, istemsiz bir endişeyle yanıtladı onu:

- Siz mi mutsuzsunuz bayan? Ey bağışlayıcı Tanrı, bizim kadar mutsuzluğa sürüklenmiş olabilir misiniz!

Oturdular. Bayan Courval'in durumunu tasvir etmek pek zor olurdu... Gözlerini, bu ziyaretçinin üzerinde gezdirdi... Yeniden zemine doğru daldırdı... Can sıkıntısıyla içini çekti... Bay Courval ağladı, oğlu da onu yatıştırmaya çabaladı ona dikkat kesilmesi için yalvararak. En sonunda konuşma, şu düzenli sırayı takip etti.

- Size söylemem gereken o kadar çok şeyim var ki, bayım, dedi genç Courval, öyle ki detayları atlama ve sadece belli basil olayları anlatmama müsaade edeceksiniz ve olanları anlatmayı bitirinceye kadar her ikinizin de lafımı kesmeyeceğinize dair söz vermenizi istiyorum.

- Sizi on beş yaşındayken terk ettim bayım; ilk yaptığım iş annemin yanına gitmek oldu, ki size karşılık onu gözüm kapalı tercih ederdim gençken.* Çok uzun yıllar olmuştu annem sizden ayrılalı, ona

Lyon'da katıldım. Düzensiz ve skandallarla dolu hayatı beni o kadar korkutuyordu ki, ona karşı hissetmem gereken duygulardan arta kalanları korumak maksadı ve ümidi ile, yanından kaçmak mecburiyetinde kaldım. Normandiya rejiminin garnizonunun bulunduğu yere, Strasbourg'a gittim...

Bayan Courval paniğe kapıldı ancak tuttu kendini.

- Albayım merakımı fark etti, diye devam etti genç Courval, kendimi ona tanıttım, ilgisini çekmişim, o da beni asteğmen yaptı; onu takip eden sene garnizon ile beraber Nancy'ye gittim ve orada Bayan Verquin'in genç yeğenine âşık oldum... O genç kıızı ayarttım ve ondan bir oğlum oldu, sonra da sevdiğimi acımasızca terk ettim.

Bu sözcükler üzerine Bayan Courval baştan aşağı ürperdi, sağır bir inilti yayıldı göğsünden, lakin dayanıklı kalmaya devam etti.

- Bu bahtsız serüven diğer bütün felaketlerin sebebi oldu. O bahtsız genç kızdan olan çocuğumu Metz yakınlarında yaşayan bir kadına bıraktım, ona iyi bakacağına söz verdi ve kısa süre sonra alayıma geri döndüm. Bu davranışımı çok kınadılar. Terk ettiğim genç kadın yeniden Nancy'de görünmeyince, onun kaybına sebebiyet vermekten suçladım kendimi. Tüm şehrin ilgisini çekmemek için fazla sevimli olan bu genç kadın, intikamcılar buldu orada; düello yaptım ve rakibimi öldürdüm, oğlumu almak için

Metz'e geri döndükten sonra Turin'e geçtim oğlumla birlikte. On iki yılını Sardinya kralına hizmet ederek geçirdim. Size orada göğüs gerdiğim felaketlerden söz etmeyeceğim bile, sayısızdı. Fransa'yı terk ettiğimizde ne kaybettiğimizi anlıyor, ancak o zaman pişmanlık duyuyoruz. Bu sırada oğlum büyüyor ve çok umut vaat ediyordu. Turin'de, bu sarayda evlenen prenseslerimizden birine refakat eden bir Fransız hanımefendisiyle tanıştım, ki bu saygıdeğer insan benim dertlerimle alakadar oluyordu. Ona, oğlumu Fransa'ya götürüp orada eğitimin tamamlamasını teklif etmeyi göze aldım. Ona, işlerimi yoluna koyduktan sonra, altı yıl içinde oğlumu himayesinden alacağıma dair söz verdim. Kabul etti, çocuğumu alıp Paris'e götürdü, ona iyi bir eğitim imkânı sunmak için hiçbir şeyini ihmal etmedi ve bana sık sık ondan haberler gönderdi.

Söz verdiğimden bir sene önce geldim; o hanımın evine vardım, oğlumu kucaklayabilmenin tatlı avuntularıyla ve beni ele geçiren duygu tarafından ihanete uğradığım oğlumu en sonunda kollarımda saracak olmanın tesellisiyle dolu...ki hâlâ yüreğimi dağlar... Oğlunuz artık yaşamıyor, dedi bu saygıdeğer hanım, gözyaşlarına hâkim olamayarak, o da babasına dert getiren aynı tutkunun kurbanı oldu; onu köye götürmüştük, orada çekici bir kıza âşık oldu, ismini gizli tutmak için yemin ettiğim; aşkının şiddeti onu

alıp götürmüştü, iffetli birinin reddedeceği şeyi ondan zorla almayı denedi... bir darbeyle genç kız onu korkutup uzaklaştırmak istemiş kendinden, bu darbe çocuğumun kalbine nüfuz etmiş, saf yüreğini delip geçmiş, zalimce kurban edilmiş...

Burada, Bayan Courval, iki adamı da, aniden hayatını kaybetti zannedip korkutacak şekilde kendinden geçerek yere düştü; gözleri sabitti ve nabızı atmıyordu. Bay Courval, ikisinin de içler acısı serüvenlerinin arasındaki uğursuz bağın tamamıyla farkına varmıştı, oğlunun konuşmasına ara vermesini söyleyip karısının yanına koştu telaşla... Karısının bilinci yerine geldi ve destansı cesaretle şunları söyledi:

Bırakın oğlunuz sözlerine devam etsin bayım, belki de çektiğim ıstırapların sonuna gelmemişimdir henüz.

Burada genç Courval, onu dolaylı olarak ilgilendiren, hanımefendinin çektiği acılardan kederinden hiçbir şey anlamamıştı, ancak kızın yüzünde ayırt ettiği anlaşılmas bir şey ile, genç Courval ona duygu dolu baktı. Bay Courval oğlunun elinden tuttu ve dikkatini Florville'den dağıtmasını sağladı. Hikâyesine devam etmesini söyledi ancak bu sefer hiçbir ayrıntıyı atlamadan zira hikâyesi gizemli özellikler barındırdığından pek ilgi çekici hal almıştı.

Oğlumun ölümünden duyduğum üzüntüyle, diye devam etti genç Courval, beni Fransa'da tutabilecek

hiçbir şey kalmamıştı artık... Sadece siz, babacığım, lakin yanınıza gelmeye cesaret edemiyor, öfkenizden kaçınıyordum. Çözümü Almanya'ya gitmekte buldum... Kaderimde yazan buymuş, size daha hikâyemin en acı dolu bölümünden bahsetmedim, dedi genç adam, babasının ellerini kendi yaşlarıyla doldurarak, size yalvarım az sonra işitecekleriniz için gücünüzü toplayın.

Nancy'ye vardığımda, Desbarres adında bir kadının; bu isim annemin şehvet düşkününü hayatı için kullandığı takma isimdi; yakın zamanda öldürdüğüne inandırmıştı sizi; Bayan Desbarres düşmanını hançerleyip öldürmekten hapse atılmıştı ve belki de hemen ertesi gün idam edilecekti:

- Ah bayım! diye haykırdı burada zavallı Florville, kendini gözyaşları ve yürek parçalayıcı çığlıklarla kocasının göğsüne atarak... Ah, bayım! Çektiğim çilenin tüm boyutlarını görüyor musunuz?

- Evet bayan, her şeyi görüyorum, dedi Bay Courval, ancak sizden oğlumun anlatacaklarını bitirmesini beklemenizi diliyorum.

Florville kendini tuttu ancak güçlkle nefes alıyordu; saygınlığını tehlikeye atmayan tek bir his, gergin olmayan tek bir tane bile siniri yoktu.

- Devam edin oğlum, devam edin, dedi bu bedbaht baba; size bir dakika içinde her şeyi açıklayacağım.

- Peki bayım dedi genç adam, isimlerde bir yanlışlık var mı diye sordum soruşturdum, maalesef hepsi doğrudu, annem cinayet işlemişti. Onu görmek istedim, talebimi kabul ettiler, karşılaşır karşılaşmaz da kollarına atıldım...

“Suçlu olarak öleceğim” dedi kadıncağz, ama beni ölüme götüren hadisede çok korkunç bir kader var; bir başkasından şüphelenilmeliydi, o adamdan şüp- he etmelilerdi, tüm deliller onun aleyhine, tüm kanıtlar onu gösteriyor; bir kadın ve yanındaki iki hizmet- çisi, rastlantı sonucu aynı handa bulunuyorduk, cinayetime tanık oldular ama kafam çok dalgın ol- duğundan onları fark edemedim. Tanıklıkları, idam cezasına çarptırılmamın yegâne sebebiydi; önemi yok, seninle konuşabileceğim şu kısacık zamanı bo- şuna yakınmalarla kaybetmeyelim. Sana anlatmam gereken bazı önemli sırlar var, dinle beni güzel oğ- lum. Gözlerim kapanır kapanmaz, kocamı bul ve ona bütün bu işlediğim cinayetler arasında onun asla bilmediği ama sonunda itiraf etmem gereken bir cinayet işlediğimi söyle... Senin bir kız kardeşin var, Courval. Sen doğduktan bir yıl sonra dünyaya geldi. Seni çok sevdim ve ileride bir gün kızımın sana zara- rı dokunabileceğini düşündüm, çünkü baban, senin hakkın olan mirasın bir kısmını kızına çeyiz yapmak için kullanabilirdi. Mirasın tümünü, el sürülmemiş olarak saklayabilmek için, çareyi ondan kurtulmakta

buldum. Ayrıca kocamın, evliliğimizden başka çocuğu olmasın diye gücüm yettiğince her şeyi yaptım. Düzensizliklerim, beni başka zaaflara sürükledi ve işlediğim yeni suçların etkilerinin de önüne geçti; beni, başka ve daha tüyler ürpertici cinayetler işlememe sebep olurken. Lakin kızıma gelince, onu acımasızca öldürmekti bulduğum çözüm. Bu utanç verici planımı sütanneyle anlaşılarak, el birliğiyle gerçekleştirmek üzereydim, bol miktarda ödeyecektim sütannesine, ta ki bu kadın bana uzun yıllardan beri evli olan bir adam tanıdığını, ancak ısrarla çocukları olmasını dileyip bir türlü sahip olamadığını anlatana kadar. Ondan sonra da hem çocuğumu öldürmekten kurtulup hem de ona bir şekilde mutlu bir hayat sunabileceğimi söyledi. Hiç beklemeden kabul ettim. Aynı günün akşamı, kızım, beşiğinde bir mektup ile birlikte o adamın kapısına bırakıldı. “Ben öldürülünce çabucak git Paris’e ve ona beni bağışlaması için yalvar, anılarıma lanet etmesin ve kızına kendi başına sahip çıksın diye yalvar ona.”

Bu sözcükler ağzından döküldükten sonra kucakladı beni; ve az önce bana bahsettiklerinden sonra içine düştüğüm bu darmadağın dehşetli karışıklığımı yatıştırmaya çalıştı. Babacığım, annem ertesi gün idam edildi. Berbat bir hastalık beni mezara koymaktan beter etti, annemin öldürülmesinden sonra iki yıl boyunca yaşamla ölüm arasında kaldım, size yaza-

cak ne gücüm vardı ne de o kadar yürekliydim. Tekrar sağlığıma kavuşur kavuşmaz, ilk işim gelip size annemin dediklerini anlatmak oldu; dizlerinize kapanmak, bu zavallı eşinizi bağışlamanız için yalvarmak ve kız kardeşimin haberlerini alabileceğiniz, yanında kaldığı beyefendinin adını söylemek: adı, Bay Saint-Prât...

Bay Courval'in kafası iyiden iyiye karışmıştı, bütün duyuları donup kalmıştı, neredeyse bilincini kaybedecekti, durumu telaşlandırmaya başlamıştı.

Florville'e gelince, son on beş dakikada bitap düşmüş, parçalara ayrılmıştı, karara varmış olan birinin sükûnetiyle ayağa kalkarak:

Pekâlâ, bayım, dedi Courval'e, şimdi inanıyor musunuz dünyada şu sefil Florville'den daha korkunç bir caninin var olabileceğine? Tanı beni Senneval, hem kız kardeşini, hem Nancy'de baştan çıkarttığın kızı, oğlunun katilini, babanın yeni evlendiği kadını ve anneni ölüm cezasına sürükleyen rezil yarattığı tanı... Evet beyefendiler, işte bunlar benim suçlarım. İkinize de baktığımda korkunçluk abidelerini görüyorum. Kardeşime baktığımda aşığımı, babama baktığımda ise kocamı görüyorum. Ve eğer kendime bakacak olursam, oğlunu hançerleyen ve annesinin ölümüne sebep olan tiksiniç bir canavardan gayrı bir şey göremiyorum.

Tanrının bana yeterince ıstırap çektirebileceğini düşünüyor musunuz? Ya da yüreğime azap veren musibetlere bir an bile dayanabileceğimi zannediyor musunuz?.. Hayır, işleyeceğim son bir suç daha kaldı, her şeyin intikamını alacak.

Ve o anda, zavallı kız, alelacele öne atıldı, Senneval'in tabancalarından birini yakaladığı gibi kafasına ateş etti, iki adam da onun maksadını anlayacak kadar zaman bulamadan. O ise, başka tek bir söz bile söylemeden öldü.

Bay Courval bayıldı, oğlu, böylesi korkunç sahnelerden afalladı, yapabildiği kadarıyla yardım çağırmayı denedi. Florville'in artık yardıma ihtiyacı yoktu, ölümün gölgeleri çoktan yayılmıştı yüzüne, altüst olmuş hareketleri bundan böyle sarsıcı bir ölümün sarsıntısı, ürkünç kargaşadan başkasını sunmuyordu ve umutsuzluktan kıvranmaktan başka... Çevresini saran kendi kanının denizinde yığılıp kalmıştı.

Bay Courval'i yatağına taşıdılar, iki aydır ölümün eşliğindeydi; oğlu da babası gibi iç acıtan bir durumdaydı ancak yine de şefkati ve imdat çağırması babasını hayata döndürebildiği için mutluydu. Lakin ikisinin de zihninde, akıbetin darbeleri vahşice, acımasızca katlandığı için çözümü dünyadan çekilmekte buldular. Ağır bir köşeye çekilmişlik, onları arkadaşlarından ilelebet aldı götürdü ve şimdi, dindarlık ve erdemin bağrında, ikisi de, acıklı ve kederli bir

ömür bitiriyorlar sakince, onu sadece inandırmak için verilmiş bu hayatı. Bu acıklı hikâyeyi okuyanların yanı sıra, o adam ancak ve ancak mezarının karanlığında huzuru bulabilecek, hemcinslerinin zulmü, tutkuların düzensizliği ve her şeyden çok kadehinin hükmü onu sonsuza kadar reddedecek yeryüzünde.

a) Ah! Arkadaşım, asla sevdiğin insanın ahlakını bozmaya çalışma, bu, düşündüğünden daha kötü sonuçlara yol açabilir, diyordu bir gün duygulu bir kadın kendisini baştan çıkarmak isteyen arkadaşına. Tapılası kadın, kendi sözlerimi nakletmeme izin ver, sözlerin ruha öyle bir işliyor ki, kısa süre sonra bu adamın hayatını kurtaracak ve bu dokunaklı sözlerini hafızamın tapınağına kazımak istiyorum, erdemlerinin de sana bir yer hazırlayacağı.

b) Deyişi unutmamak adına: Tanımadığım bir kadın, karıştırmamam için.

Florville'in hâlâ kaybedeceği şeyler vardı, perde kalkmadan önce. Ve sanki, rüyasında görüyor gibiydi tüm bu olanları.